<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==

ગુજરાતની વડી અદાલતમાં, અમદાવાદ ખાતે

૨૦૧૮ની આર/ચૂંટણી અરજી નંબર ૨૦

મંજૂરી અને સહી માટે :

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી પરેશ ઉપાધ્યાય

==

૧	શું સ્થાનિક વર્તમાનપત્રોના રિપોર્ટરોને ચૂકાદો જોવાની મંજૂરી આપી શકાય ?	હા
૨	રિપોર્ટરને રીફર કરવો કે નહીં ?	હા
૩	શું તેમના લોર્ડશિપ ચૂકાદાની ફેર નકલ જોવાની ઈચ્છા રાખે છે ?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ અથવા તે હેઠળ બનાવેલા કોઈ આદેશના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો સબસ્ટેન્શિયલ પ્રશ્ન સંકળાયેલો છે ?	ના

==

આહિર મેરામણભાઈ મરખીભાઈ ....અપીલકર્તા

વિરુદ્ધ

પબુભા વિરમાભા માણેક તથા અન્ય. ....સામાવાળા

==

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા તરફે વકીલ શ્રી બી. એમ. માંગુકિયા

સામાવાળા નંબર ૧ તરફે વકીલ શ્રી સી. બી. ઉપાધ્યાય

સામાવાળા નંબર ૨ થી ૧૨ રુલ સર્વ થયો.

==

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી પરેશ ઉપાધ્યાય

તારીખ:૧૨/૦૪/૨૦૧૯

સી. એ. વી. ચુકાદો

(આંક ૬૮)

૧. આ ઈલેક્શન પિટિશનમાં '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' માટે ડિસેમ્બર ૨૦૧૭ માં યોજાયેલી ગુજરાત વિધાનસભાની સામાન્ય ચૂંટણીને પડકારવામાં આવી છે. સામવાળા નં.૧ એ ૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તારમાંથી સદર ચૂંટણીમાં ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર છે. આ પડકાર મુખ્યત્વે એવા ગ્રાઉન્ડ પર છે કે, સામવાળા નં.૧ નું ઉમેદવારી પત્ર રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા ગેરકાયદેસર રીતે સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું. અરજદાર દ્વારા એવી વિનંતી કરવામાં આવી છે કે સામવાળા નં.૧ ની સદર ચૂંટણીને લોકપ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ ની કલમ ૧૦૦(૧)(ડી)(i) હેઠળ શૂન્ય ઘોષિત કરવામાં આવે. અરજદારે એવી પણ વિનંતી કરી છે કે, સામવાળા નં.૧ ના સ્થાને તેમને સદર ચૂંટણીમાં ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર તરીકે ઘોષિત કરવામાં આવે.

૨.૧ અરજદારનો કેસ ફકરા:૩ માં નોંધાયેલ છે.

૨.૨ સામવાળા નં.૧ ચૂંટાયેલા ઉમેદવારનો કેસ ફકરા:૪ માં નોંધાયેલ છે.

૨.૩ અન્ય સામવાળાઓ અંગેનો સંદર્ભ ફકરા:૫ માં આપેલ છે.

૨.૪ આ કોર્ટ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા મુદ્દાઓ, જેની આ પિટિશનમાં ટ્રાયલ ચલાવવામાં આવી છે, તે ફકરા:૬ માં નોંધાયેલા છે.

૨.૫ સદર મુદ્દાઓના જવાબો ફકરા:૭ માં નોંધાયેલા છે.

૨.૬ દરેક મુદ્દા અંગે જવાબો સુધી પહોંચવા માટે આ કોર્ટના કારણો અને તારણો નીચે મુજબ નોંધાયેલા છે.

૨.૬.૧ મુદ્દા નં.૧ માટે, ફકરા:૯ થી ૧૭.

૨.૬.૨ મુદ્દા નં.૨ માટે, ફકરા:૧૮.

૨.૬.૩ મુદ્દા નં.૩ માટે, ફકરા:૧૯ થી ૨૫ અને ફકરા:૨૬ થી ૨૮.

૨.૬.૪ મુદ્દા નં.૪ માટે, ફકરા:૨૯.

૨.૬.૫ મુદ્દા નં.૫ માટે, ફકરા:૩૦.

૨.૬.૬ મુદ્દા નં.૬ માટે, ફકરા:૩૧ થી ૩૪.

૨.૭ કોર્ટનો આખરી હુકમ (મુદ્દા નં.૭), ફકરા:૩૫ થી ૩૮ માં નોંધાયેલ છે.

<u>૩. અરજદારનો કેસ.</u>

૩.૧ અરજદારનો કેસ એવો છે કે, ડિસેમ્બર ૨૦૧૭ માં ગુજરાત વિધાનસભાની સામાન્ય ચૂંટણી યોજાઈ હતી. અરજદારે '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' પરથી સદર ચૂંટણી લડી હતી. અરજદાર ઈન્ડિયન નેશનલ કોંગ્રેસ પક્ષ દ્વારા ઉભા રખાયેલા ઉમેદવાર હતા. ઉમેદવારી પત્ર રજૂ કરવાની છેલ્લી તારીખ ૨૧/૧૧/૨૦૧૭ હતી. અરજદારે ૨૧/૧૧/૨૦૧૭ ના રોજ રિટર્નિંગ ઓફિસરને પોતાનું ઉમેદવારી પત્ર રજૂ કર્યું હતું. રિટર્નિંગ ઓફિસરને ભારતીય જનતા પક્ષ દ્વારા ઉભા રખાયેલા ઉમેદવાર તરીકે સામવાળા નં.૧ નું ઉમેદવારી પત્ર પણ ૨૦/૧૧/૨૦૧૭ ના રોજ મળ્યું હતું. તમામ ઉમેદવારી પત્રોની ચકાસણી ૨૨/૧૧/૨૦૧૭ ના રોજ યોજાઈ હતી.

૩.૨ ચકાસણીની તારીખે (૨૨/૧૧/૨૦૧૭), અરજદારે રિટર્નિંગ ઓફિસરને પોતાનો વાંધો આપ્યો હતો જેમાં જણાવ્યું હતું કે, સામવાળા નં.૧ નું ઉમેદવારી પત્ર ક્ષતિગ્રસ્ત હતું, કારણ કે તેમના ઉમેદવારી પત્રમાં મતવિસ્તારનો નંબર અને નામ દર્શાવવામાં આવ્યા ન હતા. અરજદાર દ્વારા રિટર્નિંગ ઓફિસરનું ધ્યાન એ બાબતે પણ દોરવામાં આવ્યું હતું કે, સામવાળા નં.૧ દ્વારા માત્ર મતવિસ્તારનો નંબર અને નામ દર્શાવવામાં આવ્યું ન હતું એટલું જ નહીં, પરંતુ તે જગ્યાએ દરખાસ્ત કરનારનું નામ દર્શાવવામાં આવ્યું હતું. અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, સામવાળા નં.૧ ના સદર ઉમેદવારી પત્રને રદ કરવું જરૂરી હતું. અરજદારે તે અંગે ૨૨/૧૧/૨૦૧૭ ના રોજ રિટર્નિંગ ઓફિસરને લેખિત વાંધો આપ્યો હતો (આંક ૫૧). અરજદાર દ્વારા રિટર્નિંગ ઓફિસરનું ધ્યાન એ બાબતે પણ દોરવામાં આવ્યું હતું કે, ઉમેદવારી ફોર્મની પ્રથમ લીટીમાં (ભાગ–I) મતવિસ્તારના નંબર અને નામનો ઉલ્લેખ ન કરવો તે ૧૯૭૩ એઆઈઆર એસસી ૧૭૮ માં રિપોર્ટ થયેલા પ્રહલાદદાસ ખંડેલવાલ વિ. નરેન્દ્ર કુમાર સાલ્વેના કેસમાં ભારતના સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયને ધ્યાનમાં લેતા ઘાતક હતું. સદર ચુકાદાની નકલ પણ આંક ૫૧ સાથે સંલગ્ન કરવામાં આવી હતી.

અરજદારના સદર વાંધાનો જવાબ સામવાળા નં.૧ વતી તે જ દિવસે એટલે કે ૨૨/૧૧/૨૦૧૭ ના રોજ આપવામાં આવ્યો હતો (આંક ૫૨). રિટર્નિંગ ઓફિસરે ૨૨/૧૧/૨૦૧૭ ના રોજ એક હુકમ પસાર કર્યો હતો (આંક ૫૩), જેમાં અરજદારના વાંધાને ફગાવી દેવામાં આવ્યો હતો અને તે રીતે સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્રનો સ્વીકાર કરવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ, ૦૯/૧૨/૨૦૧૭ ના રોજ ચૂંટણી યોજાઈ હતી. મતગણતરી ૧૮/૧૨/૨૦૧૭ ના રોજ થઈ હતી અને સામવાળા નં.૧ ને ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા. અરજદાર સામવાળા નં.૧ પછી સૌથી વધુ મત મેળવનારા બીજા ઉમેદવાર હતા. પરિણામ રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા તે રીતે જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું. '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' ના ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર તરીકે સામવાળા નં.૧ ની આ ચૂંટણીને અરજદારે આ પિટિશનમાં મુખ્યત્વે એવા ગ્રાઉન્ડ પર પડકારી છે કે રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્રનો સ્વીકાર ગેરકાયદેસર હતો અને વધુમાં કે, સદર ચૂંટણીનું પરિણામ, જ્યાં સુધી તે ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર (એટલે કે સામવાળા નં.૧) ને સ્પર્શે છે ત્યાં સુધી, તેમના ઉમેદવારી પત્રના આ અયોગ્ય સ્વીકારથી ભૌતિક રીતે અસરગ્રસ્ત થયું છે. તેથી અરજદાર દ્વારા એવી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે, લોકપ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ (ટૂંકમાં 'એક્ટ') ની કલમ ૧૦૦(૧)(ડી) હેઠળ પ્રશ્નસ્થ ચૂંટણીને શૂન્ય ઘોષિત કરવામાં આવે.

૩.૩ અરજદાર વતી વધારામાં એવી દલીલ અને વિનંતી કરવામાં આવી છે કે, સામવાળા નં.૧ ની ચૂંટણીને શૂન્ય ઘોષિત કર્યા પછી, અરજદારને સદર ચૂંટણીમાં ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર તરીકે જાહેર કરવામાં આવે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે આ પિટિશન મંજૂર કરવામાં આવે.

૩.૪ પિટિશન અને તેની સાથેના જોડાણોના સ્વરૂપમાં પ્લીડિંગ્સ ઉપરાંત, ટ્રાયલ વખતે, અરજદારે મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવા પણ રજૂ કર્યા છે, જેની વિગતો નીચે મુજબ છે.

૩.૫.૧ અરજદાર પોતે સાક્ષી નં.–૨ તરીકે સાક્ષી બોક્સમાં આવ્યા છે અને તેમની જુબાની આંક ૫૮ પર નોંધાયેલી છે.

૩.૫.૨ સંબંધિત રિટર્નિંગ ઓફિસર (શ્રી પી.એ. જાડેજા, ડેપ્યુટી કલેક્ટર, દ્વારકા) ની સાક્ષી નં.–૧ તરીકે તપાસ કરવામાં આવી હતી. તેમની જુબાની આંક ૪૮ પર રેકોર્ડ પર છે.

૩.૫.૩ જુબાની આંક ૪૮ આપતી વખતે, સંબંધિત રિટર્નિંગ ઓફિસર (સાક્ષી નં.–૧ શ્રી પી.એ. જાડેજા, ડેપ્યુટી કલેક્ટર) એ સાત દસ્તાવેજોનો સંદર્ભ આપ્યો હતો, જે તેમણે અગાઉ કોર્ટમાં રજૂ કર્યા હતા. તે સાત દસ્તાવેજો તેમની દ્વારા ઓળખવામાં આવ્યા હતા અને પ્રશ્નસ્થ ચૂંટણીના અસલ રેકોર્ડ તરીકે જુબાની આપવામાં આવી હતી. તે દસ્તાવેજો આંક ૪૯ થી ૫૫ પર પ્રદર્શિત કરવામાં આવ્યા છે, જેની વિગતો નીચે મુજબ છે.

(i) સામવાળા નં.૧ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ ઉમેદવારી ફોર્મ, તેના જોડાણો સાથે, જે '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' ના રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું. (આંક ૪૯)

(ii) અરજદાર દ્વારા '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' માટે તેના જોડાણો સાથે રજૂ કરવામાં આવેલ ઉમેદવારી ફોર્મ. (આંક ૫૦)

(iii) અરજદાર દ્વારા સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે તારીખ ૨૨/૧૧/૨૦૧૭ ના રોજ ઉઠાવવામાં આવેલ વાંધો. (આંક ૫૧)

(iv) અરજદાર દ્વારા સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધા સામે સામવાળા નં.૧ દ્વારા ફાઈલ કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૨/૧૧/૨૦૧૭ નો જવાબ. (આંક ૫૨)

(v) સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાને ફગાવી દેતો રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા નોંધાયેલ તારીખ ૨૨/૧૧/૨૦૧૭ નો હુકમ. (આંક ૫૩)

(vi) 'રાજ્ય વિધાનસભાના ૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' ની આખરી પરિણામ શીટ – ફોર્મ નં.૨૦, તારીખ ૧૮/૧૨/૨૦૧૭. (આંક ૫૪) (vii) સામવાળા નં.૧ ને ભારતીય જનતા પક્ષના સત્તાવાર ઉમેદવાર તરીકે, ૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તારમાંથી વિધિવત ચૂંટાયેલા જાહેર કરતું તારીખ ૧૮/૧૨/૨૦૧૭ નું ચૂંટણીનું પ્રમાણપત્ર. (આંક ૫૫)

૩.૬ અરજદાર વતી લેખિત સબમિશન્સ આંક ૬૫ પર રેકોર્ડ પર છે.

૩.૭ અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી માંગુકિયાએ તેમના સબમિશન્સના સમર્થનમાં નીચેના ઓથોરિટીઝ પર આધાર રાખ્યો છે.

(i) (૨૦૧૭) ૨ એસસીસી ૪૮૭– મૈરેમ્બમ પૃથ્વીરાજ વિ. પુખરેમ શરતચંદ્ર સિંહ.

(ii) (૨૦૧૮) ૧૪ એસસીસી ૧ માદિરાજૂ વેંકટ રમણ રાજૂ વિ. પેદ્દીરેડ્ડીગારી રામચંદ્ર રેડ્ડી.

(iii) ૧૯૬૦ એઆઇઆર એસસી ૧૦૪૯ બ્રિજેન્દ્રલાલ ગુપ્તા વિ. જ્વાળાપ્રસાદ.

(iv) ૧૯૫૨ એઆઇઆર એસસી ૧૬– કમિશનર ઓફ પોલીસ વિ. ગોરધનદાસ ભાનજી.

(v) ૧૯૭૮ એઆઇઆર એસસી ૮૫૧ – મોહિન્દર સિંહ ગિલ વિ. ધી ચીફ ઇલેક્શન કમિશનર, નવી દિલ્હી.

(vi) ૧૯૭૩ એઆઇઆર એસસી ૧૭૮ પ્રહલાદદાસ ખંડેલવાલ વિ. નરેન્દ્ર કુમાર સાલ્વે.

(vii) ૧૯૬૯ (૧) એસસીR ૪૯૯ (૧૯૬૯ એઆઇઆર એસસી ૩૯૫)– નરબદા પ્રસાદ વિ. છગન લાલ.

(viii) ૧૯૭૦ (૧) એસસીR ૫૩૦ (૧૯૭૦ એઆઇઆર એસસી ૧૧૦) રામ દયાલ વિ. બ્રિજરાજ સિંહ.

(ix) (૨૦૧૬) ૧૦ એસસીસી ૭૧૫ રાજેન્દ્ર કુમાર મેશરામ વિ. વંશમણી પ્રસાદ વર્મા.

(x) (૧૯૭૨) ૩ એસસીસી ૧૩૧ રામ અવધેશ સિંહ વિ. શ્રીમતી સુમિત્રા દેવી.

<u>૪. સામવાળા નં.૧ (ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર) નો કેસ</u>

૪.૧ સામવાળા નં.૧ એ આ પિટિશનનો પ્રતિકાર કરવા માટે પોતાનું લેખિત કથન આંક ૨૫ ફાઇલ કર્યું હતું. પ્રતિકાર કરનાર સામવાળા નં.૧ નો કેસ, સારાંશમાં, એવો છે કે, જોકે એ હકીકત વિશે કોઈ વિવાદ નથી કે તેમના ઉમેદવારી ફોર્મના ભાગ–I માં (પ્રથમ લીટીમાં) મતવિસ્તારનો નંબર અને નામ એટલે કે '૮૨–દ્વારકા'

દર્શાવવામાં આવ્યા ન હતા, તેમ છતાં ઉમેદવારી પત્રમાં મતવિસ્તારના નંબર અને નામના સદર બકાતને બિલકુલ ક્ષતિ કહી શકાય નહીં, અને જો તેને ક્ષતિ તરીકે ગણવામાં આવે તો પણ, તેને સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની ક્ષતિ કહી શકાય નહીં, જે સદર ઉમેદવારી પત્રને રદ કરવાની માંગ કરે. સદર લેખિત કથન આંક ૨૫ નો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ વંચાય છે.

> "૪. એવી અવિવાદિત હકીકત રજૂ કરવામાં આવે છે કે ઉમેદવારી ફોર્મમાં, સદર ફોર્મની પ્રથમ લીટીમાં, મતવિસ્તારનું નામ લખવાને બદલે દરખાસ્ત કરનારનું નામ પ્રતિબિંબિત થાય છે અને એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સદર પાસું લોકપ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ ના જોગવાઈઓ હેઠળ વિચારાયા મુજબ "સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપ" નું અને/અથવા 'ક્ષતિ' નથી..."

૪.૨ ઉપરોક્ત દલીલને બાધ આવ્યા વિના, સામવાળા નં.૧ વતી વધારામાં એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે, સામવાળા નં.૧ દ્વારા તેમના ઉમેદવારી પત્ર સાથે રજૂ કરવામાં આવેલા સોગંદનામામાં સર્વગ્રાહી વિગતો પૂરી પાડવામાં આવી હતી અને તેથી સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે અરજદારનો વાંધો સુદ્રઢ ન હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્રનો સ્વીકાર કરીને રિટર્નિંગ ઓફિસરે કંઈ ખોટું કર્યું નથી અને તેના સામેના પડકારને ફગાવી દેવો જોઈએ અને તેથી આ પિટિશન ફગાવી દેવી જોઈએ.

૪.૩ લેખિત કથન (આંક ૨૫) ઉપરાંત, સામવાળા નં.૧ એ મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવા પણ રજૂ કર્યા છે, જેની વિગતો નીચે મુજબ છે.

૪.૩.૧ સામવાળા નં.૧ એ એકમાત્ર સાક્ષી એટલે કે શ્રી દેવશીભાઈ લક્ષ્મણભાઈ પરમારની તપાસ કરી હતી, જેઓ સામવાળા નં.૧ ના ઈલેક્શન એજન્ટ હતા. તેમનો પુરાવો આંક ૬૧ પર રેકોર્ડ પર છે.

૪.૩.૨ સામવાળા નં.૧ વતી આંક ૬૬ મારફતે લેખિત દલીલો પણ રજૂ કરવામાં આવી હતી.

૪.૩.૩ આખરી મૌખિક રજૂઆતો કરતી વખતે, સામવાળા નં.૧ ના વિદ્વાન એડવોકેટે ભારતના ચૂંટણી પંચના સ્ટેન્ડિંગ સૂચનો પર પણ આધાર રાખ્યો હતો, જે 'હેન્ડબુક ફોર ધી રિટર્નિંગ ઓફિસર્સ ૨૦૧૪' નામના પુસ્તિકામાં સમાવિષ્ટ છે જે પબ્લિક ડોમેન માં (ભારતના ચૂંટણી પંચની વેબસાઇટ સહિત) ઉપલબ્ધ છે. સદર દસ્તાવેજ આ પિટિશનના રેકોર્ડ પર આંક ૬૭ પર લેવામાં આવ્યો હતો.

૪.૪ સદર દસ્તાવેજ આંક ૬૭ નો સંદર્ભ આપીને, ખાસ કરીને તેના ફકરા:૬.૯.૧ અને ૬.૯.૨, સામવાળા નં.૧ વતી એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે, સદર સૂચનોને ધ્યાનમાં રાખીને, સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્રને રદ ન કરવાની રિટર્નિંગ ઓફિસરની કાર્યવાહી વાજબી હતી. તે સૂચનો નીચે મુજબ વંચાય છે.

"૬.૯.૧ કોઈપણ ઉમેદવારી પત્રને કોઈ એવી ક્ષતિના આધારે રદ કરશો નહીં, જે સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની ન હોય [સદર એક્ટની કલમ ૩૬(૪)]. તેથી, ટેકનિકલ કે ક્લાર્કની પ્રકૃતિની કોઈપણ ભૂલ અથવા ત્રુટિને તમારા દ્વારા અવગણવામાં આવવી જોઈએ.

૬.૯.૨ તમે એ પણ નોંધી શકો છો કે ચૂંટણી સંચાલન નિયમો, ૧૯૬૧ ના નિયમ ૪ માં જોગવાઈ છે કે ઉમેદવારી પત્રમાં પ્રતીકો અંગેના જાહેરનામાને પૂર્ણ કરવામાં નિષ્ફળતા, અથવા પૂર્ણ કરવામાં ક્ષતિ એ સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની ક્ષતિ નથી."

૪.૫ તેમના સબમિશન્સના સમર્થનમાં, સામવાળા નં.૧ ના વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી સી.બી. ઉપાધ્યાયે નીચેના ઓથોરિટીઝ પર પણ આધાર રાખ્યો છે.

(i) (૨૦૦૩) ૮ એસસીસી ૬૧૩ હરિકૃષ્ણ લાલ વિ. બાબુ લાલ મરાંડી.

(ii) (૨૦૧૪) ૧૪ એસસીસી ૧૬૨ કિસાન શંકર કાઠોરે વિ. અરુણ દત્તાત્રેય સાવંત.

(iii) (૨૦૧૪) ૧૪ એસસીસી ૧૮૯ – રિસર્જન્સ ઈન્ડિયા વિ. ઈલેક્શન કમિશન ઓફ ઈન્ડિયા.

(iv) (૧૯૭૨) ૩ એસસીસી ૧૩૧ રામ અવધેશ સિંહ વિ. શ્રીમતી સુમિત્રા દેવી.

(v) (૧૯૯૭) ૨ એસસીસી ૨૨૮ – રફીક ખાન વિ. લક્ષ્મી નારાયણ શર્મા.

(vi) (૨૦૦૨) ૫ એસસીસી ૨૯૪ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. એસોસિએશન ફોર ડેમોક્રેટિક રિફોર્મ્સ.

(vii) (૨૦૦૩) ૪ એસસીસી ૩૯૯ – પીપલ્સ યુનિયન ફોર સિવિલ લિબર્ટીઝ (PUCL) વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા.

૫. અરજદાર અને પ્રતિકાર કરનાર સામવાળા નં.૧ નો કેસ ઉપરના ફકરા:૩ અને ૪ માં નોંધાયા મુજબ છે. કુલ ૧૨ સામવાળાઓ છે. તમામની બજવણી થયેલ છે. પ્રતિકાર કરનાર સામવાળા નં.૧ સિવાય, અન્ય કોઈ સામવાળાએ આ પિટિશનનો પ્રતિકાર કર્યો નથી. સામવાળા નં. ૨ થી ૧૨ પૈકી કોઈના વતી વકીલપત્ર પણ ફાઈલ કરવામાં આવ્યું નથી.

<u>**૬. કોર્ટ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા મુદ્દાઓ**</u>

૬.૧ પક્ષકારોના પ્લીડિંગ્સ અને રેકોર્ડ પરની સામગ્રીના આધારે, તારીખ ૦૭/૦૧/૨૦૧૯ ના હુકમથી કોર્ટ દ્વારા નીચેના સાત મુદ્દાઓ ઘડવામાં આવ્યા હતા.

૬.૨ એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને આ મુદ્દાઓ ઘડવામાં આવ્યા હતા કે, એ હકીકત વિશે કોઈ વિવાદ ન હતો કે, સામવાળા નં.૧ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા ઉમેદવારી પત્રના ભાગ I ની પ્રથમ લીટીમાં, મતવિસ્તારનો નંબર કે નામ દર્શાવવામાં આવ્યું ન હતું. સામવાળા નં.૧ ના લેખિત કથનને ધ્યાનમાં લેતા, આ માત્ર 'અવિવાદિત હકીકત' નથી પરંતુ 'કબૂલેલી હકીકત' છે, જેનો સંબંધિત ભાગ ઉપર ફકરા:૪.૧ માં પહેલેથી જ નોંધાયેલ છે. તેથી તે અંગે કોઈ મુદ્દો ઘડવો જરૂરી ન હતો. જોકે, લોકપ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ હેઠળ તેની અસર અને પરિણામો શું આવશે, તે મુદ્દાઓ છે, જે ઘડવા જરૂરી હતા અને તે મુજબ આ કોર્ટ દ્વારા આંક ૪૦ થી ઘડવામાં આવ્યા હતા. તે મુદ્દાઓ નીચે મુજબ છે.

<u>-:: મુદ્દાઓ ::-</u>

> ૧. શું અરજદાર સાબિત કરે છે કે સામવાળા નં.૧ ના દરખાસ્ત કરનાર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા ઉમેદવારી ફોર્મના ભાગ ૧ ની પ્રથમ લીટીમાં, 'મતવિસ્તારનું નામ' દર્શાવવામાં ન આવવું, તે લોકપ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ ના જોગવાઈઓ હેઠળ વિચારાયા મુજબ 'સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની ક્ષતિ' છે?

૨. શું અરજદાર સાબિત કરે છે કે સામવાળા નં.૧ નું ઉમેદવારી પત્ર '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' ના રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા રદ કરવું જરૂરી હતું?

૩. શું અરજદાર સાબિત કરે છે કે ૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તારના રિટર્નિંગ ઓફિસરની સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે અરજદાર દ્વારા ફાઇલ કરવામાં આવેલા વાંધાઓને રદ કરવાની કાર્યવાહી ગેરકાયદેસર હતી?

૪. શું અરજદાર સાબિત કરે છે કે ૦૯/૧૨/૨૦૧૭ ના રોજ યોજાયેલી ગુજરાત રાજ્ય વિધાનસભાની ચૂંટણીઓ માટે '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' માંથી ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર (સામવાળા નં. ૧) ને સ્પર્શે છે ત્યાં સુધી, ચૂંટણીનું પરિણામ સામવાળા નં. ૧ ના ઉમેદવારી પત્રના અયોગ્ય સ્વીકારથી ભૌતિક રીતે અસરગ્રસ્ત થયું છે?

૫. શું અરજદાર સાબિત કરે છે કે ૦૯/૧૨/૨૦૧૭ ના રોજ યોજાયેલી ગુજરાત રાજ્ય વિધાનસભાની ચૂંટણીઓ માટે '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' માંથી ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર (સામવાળા નં. ૧) ની ચૂંટણી લોકપ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ ની કલમ ૧૦૦(૧)(d)(i) હેઠળ શૂન્ય ઘોષિત કરવી જરૂરી છે?

૬. શું અરજદાર સાબિત કરે છે કે તેઓ ૦૯/૧૨/૨૦૧૭ ના રોજ યોજાયેલી ગુજરાત રાજ્ય વિધાનસભાની ચૂંટણીઓ માટે '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' માંથી વિધિવત ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર તરીકે જાહેર થવા માટે હકદાર છે?

૭. શો આખરી હુકમ કરવો?"

<u>૭. ઉપરોક્ત નોંધાયેલા મુદ્દાઓના કોર્ટ દ્વારા જવાબો</u>

મુદ્દા નં.૧ – હકારાત્મક (ફકરા:૯ થી ૧૭ દ્વારા)

મુદ્દા નં.૨ – હકારાત્મક (ફકરા:૧૮ દ્વારા)

મુદ્દા નં.૩ – હકારાત્મક (ફકરા:૧૯ થી ૨૫ અને ૨૬ થી ૨૮ દ્વારા)

મુદ્દા નં.૪ – હકારાત્મક (ફકરા:૨૯ દ્વારા)

મુદ્દા નં.૫ – હકારાત્મક (ફકરા:૩૦ દ્વારા)

મુદ્દા નં.૬ – નકારાત્મક (ફકરા:૩૧ થી ૩૪ દ્વારા)

મુદ્દા નં.૭ – આખરી હુકમ મુજબ (ફકરા: ૩૫ થી ૩૮).

૮. ઉપરોક્ત નોંધાયેલા મુદ્દાઓ (ફકરા:૬ દ્વારા) અને તેના જવાબો (ફકરા:૭ દ્વારા) અંગેના કારણો અને તારણો નોંધતી વખતે, આ કોર્ટે રેકોર્ડ પરની સામગ્રીને ધ્યાનમાં લીધી છે, જેમાં અરજદાર અને સામવાળા નં.૧ દ્વારા અને તેમના વતી રજૂ કરવામાં આવેલા મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાઓનો સમાવેશ થાય છે, અને સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન એડવોકેટો દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા ભારતના

સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયોનો પણ સમાવેશ થાય છે, જેની વિગતો ઉપરના ફકરા:૩ અને ૪ માં નોંધાયેલી છે. બંને પક્ષો દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા મૌખિક પુરાવાઓનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, એ નોંધવામાં આવે છે કે, આ પિટિશનમાં વિવાદ મુખ્યત્વે દસ્તાવેજી પુરાવાઓના આધારે નક્કી કરવાનો હોવાથી, મૌખિક પુરાવા અંગેનો ભાર, એક તરફ તે દસ્તાવેજી પુરાવાઓને રેકોર્ડ પર લાવવાનો અને બીજી તરફ તેનો પ્રતિકાર કરવાનો હતો. તેથી આ કેસની હકીકતોમાં મૌખિક પુરાવાની પ્રાસંગિકતાને આ દ્રષ્ટિકોણથી તોલવાની જરૂર છે. વધુમાં, સામવાળા નં.૧ ના એકમાત્ર સાક્ષી (આંક ૬૧) ના પુરાવા વિચારતી વખતે, આ કોર્ટે સદર જુબાનીની વિગતોને તેની સમગ્રતામાં, જે મુદ્દાઓની ટ્રાયલ ચાલી રહી છે તેની પ્રાસંગિકતાની સરખામણીએ ધ્યાનમાં લીધી છે. સદર પુરાવાને આ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા તારીખ ૦૬/૦૨/૨૦૧૯ ના હુકમ (આંક ૬૨) ની વિગતો અને પરિણામોની સરખામણીએ પણ તોલવાની જરૂર છે અને તોલવામાં આવે છે.

<u>૯. મુદ્દા નં.૧ અંગે કોર્ટના તારણો</u>

૯.૧ સદર મુદ્દો નીચે મુજબ વંચાય છે.

> "શું અરજદાર સાબિત કરે છે કે સામવાળા નં.૧ ના દરખાસ્ત કરનાર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા ઉમેદવારી ફોર્મના ભાગ ૧ ની પ્રથમ લીટીમાં, 'મતવિસ્તારનું નામ' દર્શાવવામાં ન આવવું, તે લોકપ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ ના જોગવાઈઓ હેઠળ વિચારાયા મુજબ 'સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની ક્ષતિ' છે?"

૯.૨ લોકપ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ ની કલમ ૩૩ એવું ફરજિયાત કરે છે કે ઉમેદવારી પત્ર નિયત ફોર્મમાં પૂર્ણ કરવું પડશે. સદર ફોર્મ ઈલેક્શન કન્ડક્ટ રૂલ્સ, ૧૯૬૧ (ટૂંકમાં 'નિયમો') ના નિયમ ૪ હેઠળ નિયત થયેલ છે. સદર નિયમ હેઠળ જુદા જુદા ફોર્મ (ફોર્મ ૨એ થી ૨ઈ) નિયત થયેલ છે. માન્યતા પ્રાપ્ત राजकीय પક્ષ દ્વારા ઉભા રખાયેલા ઉમેદવારના કિસ્સામાં, ફોર્મ ૨બી (ફોર્મ ૨એ થી ૨ઈ પૈકી) લાગુ પડે છે.

૯.૩ અરજદારને ઈન્ડિય નેશનલ કોંગ્રેસ પક્ષ દ્વારા ઉમેદવાર તરીકે ઉભા રાખવામાં આવ્યા હતા. સામવાળા નં.૧ ને ભારતીય જનતા પક્ષ દ્વારા ઉમેદવાર તરીકે ઉભા રાખવામાં આવ્યા હતા. આમ તે બંને માન્યતા પ્રાપ્ત राजकीय પક્ષો દ્વારા ઉભા રખાયેલા ઉમેદવારો હતા અને તેથી નિયમોના નિયમ ૪ હેઠળ નિયત કર્યા મુજબનું ફોર્મ ૨બી તે બંને માટે લાગુ પડશે.

૯.૪ એ વિવાદમાં નથી કે, આ બંને ઉમેદવારો એટલે કે અરજદાર અને સામવાળા નં.૧ એ પોતપોતાના ઉમેદવારી પત્રો માટે ફોર્મ ૨બી નો ઉપયોગ કર્યો હતો. આ બંને પ્રતિકાર કરનાર પક્ષકારોના ઉમેદવારી ફોર્મ, અસલમાં, રેકોર્ડ પર છે. સામવાળા નં.૧ (ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર) નું ઉમેદવારી ફોર્મ, અસલમાં, આ પિટિશનના રેકોર્ડ પર આંક ૪૯ પર છે. અરજદારનું ઉમેદવારી ફોર્મ, અસલમાં, આ પિટિશનના રેકોર્ડ પર આંક ૫૦ પર છે. તે ફોર્મ્સ આ કોર્ટના તારીખ ૧૯/૧૨/૨૦૧૮ ના હુકમ અનુસંધાને, ૨૪/૧૨/૨૦૧૮ ના રોજ રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા પોતે આ પિટિશનના રેકોર્ડ પર રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા. રિટર્નિંગ

ઓફિસરે, ૨૨/૦૧/૨૦૧૯ ના રોજ પોતાની જુબાની આપતી વખતે (આંક ૪૮ દ્વારા) જુબાની આપી હતી કે તે ઉમેદવારી ફોર્મ્સ પ્રશ્નસ્થ ચૂંટણીના અસલ રેકોર્ડ હતા. તે ગુજરાતીમાં છે. કોઈનો એવો કેસ નથી કે સદર ફોર્મ ૨બી ના અંગ્રેજીમાંથી ગુજરાતીમાં ભાષાંતરમાં કોઈ ભૂલ, અચોક્કસતા અથવા અસ્પષ્ટતા છે, જે સમગ્ર ગુજરાત રાજ્ય માટે સમાન હશે.

૧૦.૧ ઉપર ઉલ્લેખિત ફોર્મ ૨બી નો નમૂનો (તેનો ભાગ–I), જે આ પિટિશન માટે પ્રાસંગિક છે, તે નીચે મુજબ વંચાય છે.

ફોર્મ ૨બી

(નિયમ ૪ જુઓ)

ઉમેદવારી પત્ર .

………… ની વિધાનસભાની ચૂંટણી નીચેના પૈકી જે ભાગ I અથવા ભાગ II લાગુ પડતો ન હોય તેને ચેકી નાખો

ભાગ I

(માન્યતા પ્રાપ્ત રાજકીય પક્ષ દ્વારા ઉભા રાખવામાં આવેલ ઉમેદવાર દ્વારા ઉપયોગમાં લેવા માટે)

હું ………… વિધાનસભા મતવિસ્તારમાંથી વિધાનસભાની ચૂંટણી માટે ઉમેદવાર તરીકે ……………… ને નામોદ્દિષ્ટ કરું છું.

ઉમેદવારનું નામ............ પિતાનું/માતાનું/પતિનું નામ........... સરનામું............. તેનું નામ .... વિધાનસભા મતવિસ્તાર માટેની મતદારયાદીના ભાગ નં............ ના અનુક્રમ નં.......... પર નોંધાયેલું છે.

મારું નામ .... છે અને તે .... વિધાનસભા મતવિસ્તાર માટેની મતદારયાદીના ભાગ નં........... ના અનુક્રમ નં........... પર નોંધાયેલું છે.

તારીખ ....   દરખાસ્ત કરનારની સહી."

૧૦.૨ અરજદાર દ્વારા રિટર્નિંગ ઓફિસરને રજૂ કરવામાં આવેલા ઉમેદવારી પત્રનો સંબંધિત ભાગ (અસલ ગુજરાતીમાંથી ભાષાંતરિત) નીચે મુજબ વંચાય છે. સદર ફોર્મ આંક ૫૦ પર રેકોર્ડ પર છે.

" ફોર્મ ૨બી

(નિયમ ૪ જુઓ)

ઉમેદવારી પત્ર

ગુજરાત રાજ્યની વિધાનસભાની ચૂંટણી

નીચેના પૈકી જે ભાગ I અથવા ભાગ II લાગુ પડતો ન હોય તેને ચેકી નાખો

ભાગ I

(માન્યતા પ્રાપ્ત રાજકીય પક્ષ દ્વારા ઉભા રાખવામાં આવેલ ઉમેદવાર દ્વારા ઉપયોગમાં લેવા માટે)

હું **૮૨– દ્વારકા** વિધાનસભા મતવિસ્તારમાંથી વિધાનસભાની ચૂંટણી માટે ઉમેદવાર તરીકે નામોદ્દિષ્ટ કરું છું.

ઉમેદવારનું નામ **આહીર મેરામણ મરખી** પિતાનું/માતાનું/પતિનું નામ **મરખી જેઠાભાઈ ગોરિયા. તેમનું ટપાલ સરનામું– ફ્લેટ નં.૨૦૫, શિવમ એપાર્ટમેન્ટ, એમ.જે.ગોરિયા કોલેજ સામે, રામનાથ સોસાયટી, શક્તિનગર, ખંભાળિયા ૩૬૧૩૦૫, જિલ્લો : દેવભૂમિ દ્વારકા.** તેમનું નામ **૮૨–દ્વારકા** વિધાનસભા મતવિસ્તાર માટેની, **૪ ની** મતદારયાદીના ભાગ નં. ૧૫૬/૩૧૭ ના અનુક્રમ નં.૭૦૭ પર નોંધાયેલું છે.

મારું નામ **ગોરિયા રાકેશ મેરામણ** છે અને તે **૮૨–દ્વારકા** વિધાનસભા મતવિસ્તાર માટેની, **૪ ની** મતદારયાદીના ભાગ નં.**૧૫૬/૩૧૭** ના અનુક્રમ નં.**૭૧૧** પર નોંધાયેલું છે.

તારીખ **૨૦/૧૧/૨૦૧૭**

સહી/–

દરખાસ્ત કરનારની સહી."

૧૦.૩ સામવાળા નં.૧ દ્વારા રિટર્નિંગ ઓફિસરને રજૂ કરવામાં આવેલા ઉમેદવારી પત્રનો સંબંધિત ભાગ (અસલ ગુજરાતીમાંથી ભાષાંતરિત) નીચે મુજબ વંચાય છે. સદર ફોર્મ આંક ૪૯ પર રેકોર્ડ પર છે.

" ફોર્મ ૨બી

(નિયમ ૪ જુઓ)

ઉમેદવારી પત્ર

ગુજરાત રાજ્યની વિધાનસભાની ચૂંટણી

નીચેના પૈકી જે ભાગ I અથવા ભાગ II લાગુ પડતો ન હોય તેને ચેકી નાખો

ભાગ I

(માન્યતા પ્રાપ્ત રાજકીય પક્ષ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવા માટે)

હું **ધરણંત ભુલાભાઈ ચાવડા** વિધાનસભા મતવિસ્તારમાંથી વિધાનસભાની ચૂંટણી માટે ઉમેદવાર તરીકે નામોદ્દિષ્ટ કરું છું.

ઉમેદવારનું નામ **પબુભા વિરામભા માણેક** પિતાનું/માતાનું/પતિનું નામ **વિરામભા આશાભા માણેક** તેમનું ટપાલ સરનામું "**ભગવતી નિવાસ" વ્યોમાની માતાજી મંદિર સામે, જવાહર રોડ, ઓખા પોર્ટ ૩૬૧૩૫૦.** તેમનું નામ **૮૨–દ્વારકા** વિધાનસભા મતવિસ્તાર માટેની**, ૧–વ્યોમાની મંદિર થી જવાહર રોડ ઓખા** ની મતદારયાદીના ભાગ નં. **૨/૩૧૭** ના અનુક્રમ નં.**૨૨** પર નોંધાયેલું છે.

મારું નામ **ધરણંત ભુલાભાઈ ચાવડા** છે અને તે **૮૨–દ્વારકા** વિધાનસભા મતવિસ્તાર માટેની **કોરાલાવાડી વિસ્તાર દ્વારકા** ની મતદારયાદીના ભાગ નં.**૧૦૧/૩૧૭** ના અનુક્રમ નં.**૨૪૯** પર નોંધાયેલું છે.

તારીખ ૨૦/૧૧/૨૦૧૭

સહી/–

(ધરણંત ભુલા)

દરખાસ્ત કરનારની સહી."

૧૧. ઉપરોક્ત પરથી, નીચેની હકીકતો સ્પષ્ટ થાય છે.

૧૧.૧ સદર ફોર્મ ૨બી ના ભાગ:I માં દરખાસ્ત કરનારની તારીખ અને સહી પહેલાં ત્રણ વિધાનો સમાવિષ્ટ છે. તે ત્રણ વિધાનો નીચે મુજબ વંચાય છે.

(i) હું .... વિધાનસભા મતવિસ્તારમાંથી વિધાનસભાની ચૂંટણી માટે ઉમેદવાર તરીકે નામોદ્દિષ્ટ કરું છું.

(ii) ઉમેદવારનું નામ............ પિતાનું/ માતાનું/ પતિનું નામ............ તેમનું ટપાલ સરનામું.... તેમનું નામ ....વિધાનસભા મતવિસ્તાર માટેની મતદારયાદીના ભાગ નં. .... ના અનુક્રમ નં....... પર નોંધાયેલું છે.

(iii) મારું નામ .... છે અને તે ....વિધાનસભા મતવિસ્તાર માટેની મતદારયાદીના ભાગ નં. .... ના અનુક્રમ નં............. પર નોંધાયેલું છે.

તારીખ દરખાસ્ત કરનારની સહી.

૧૧.૨ પ્રથમ વિધાનમાં વિધાનસભા મતવિસ્તારનો નંબર અને નામ હોવા જોઈએ. વર્તમાન કેસમાં, તે – '૮૨ દ્વારકા' છે.

૧૧.૩ બીજા વિધાનમાં જે ઉમેદવારના નામની દરખાસ્ત કરવામાં આવી રહી છે તેનું નામ અને અન્ય વિગતો હોવી જોઈએ.

૧૧.૪ ત્રીજા વિધાનમાં દરખાસ્ત કરનારનું નામ અને અન્ય વિગતો હોવી જોઈએ.

૧૧.૫ ઉપર નોંધાયેલા બીજા અને ત્રીજા વિધાનોનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, એમાં કોઈ વિવાદ નથી કે તે હદ સુધી બંને પ્રતિકાર કરનાર પક્ષકારોના ઉમેદવારી ફોર્મ યોગ્ય ક્રમમાં છે.

૧૧.૬.૧ વિવાદ પ્રથમ વિધાન અંગે છે. અરજદારના ઉમેદવારી પત્રમાં (ફોર્મ ૨બી), પ્રથમ વિધાનમાં જરૂરિયાત મુજબ વિધાનસભા મતવિસ્તારના નંબર અને નામ બંને એટલે કે ૮૨–દ્વારકા ની માહિતી સમાવિષ્ટ છે. તે આ પ્રમાણે વંચાય છે:– "હું **૮૨– દ્વારકા** વિધાનસભા મતવિસ્તારમાંથી વિધાનસભાની ચૂંટણી માટે ઉમેદવાર તરીકે નામોદ્દિષ્ટ કરું છું."

૧૧.૬.૨ જોકે સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્રના (ફોર્મ ૨બી) સદર પ્રથમ વિધાનમાં, મતવિસ્તારના નંબર અથવા નામનો કોઈ ઉલ્લેખ નથી. તેના બદલે, તેમાં દરખાસ્ત કરનારનું નામ 'ધરણંત ભુલાભાઈ ચાવડા' સમાવિષ્ટ છે. તે આ

પ્રમાણે વંચાય છે:– "હું **ધરણંત ભુલાભાઈ ચાવડા** વિધાનસભા મતવિસ્તારમાંથી વિધાનસભાની ચૂંટણી માટે ઉમેદવાર તરીકે નામોદ્દિષ્ટ કરું છું."

૧૧.૬.૩ વધુમાં, સામવાળા નં.૧ ના સદર ફોર્મના ત્રીજા વિધાનમાં, જરૂરિયાત મુજબ દરખાસ્ત કરનારનું નામ અને અન્ય વિગતો ફરીથી દર્શાવવામાં આવી છે. આમ, સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્રના ભાગ–I માં, વિધાનસભા મતવિસ્તાર કે જ્યાંથી સદર ઉમેદવાર ચૂંટણી લડી રહ્યા હતા એટલે કે '૮૨– દ્વારકા' નો નંબર કે નામ બિલકુલ દર્શાવવામાં આવ્યા નથી. આ ક્ષતિ જ વિવાદનો મુદ્દો છે.

૧૧.૭ ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, એ સાબિત થાય છે કે સામવાળા નં.૧ દ્વારા રજૂ કરાયેલા ઉમેદવારી પત્રના ભાગ–I ની પ્રથમ લીટીમાં 'મતવિસ્તારના નંબર અને નામ' નો સંપૂર્ણ બહિષ્કાર/બકાત છે. અન્યથા પણ, સામવાળા નં.૧ ના લેખિત કથનને ધ્યાનમાં લેતા, જેનો સંબંધિત ભાગ ઉપર પહેલેથી જ ટાંકવામાં આવ્યો છે, આ માત્ર 'અવિવાદિત હકીકત' નથી પરંતુ 'કબૂલેલી હકીકત' છે. આ હોવા છતાં, આ પાસું બાબતના મૂળ સુધી જતું હોવાથી, આ કોર્ટે મુદ્દા નં.૧ અંગેના તારણો નોંધતી વખતે, આ સબસ્ટેન્શિયલ પાસાં પર પોતાને સંતુષ્ટ કરવા યોગ્ય માન્યું છે.

૧૨.૧ સામવાળા નં.૧ દ્વારા રજૂ કરાયેલા ઉમેદવારી ફોર્મના ભાગ–I ની પ્રથમ લીટીમાં 'મતવિસ્તારનું નામ અને નંબર' નો ઉપરોક્ત નોંધાયેલ બકાત, ઉમેદવારી ફોર્મમાં એક ક્ષતિ છે. છતાં, ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર પ્રતિકાર કરનાર સામવાળા નં.૧

વતી એવી દલીલ હોઈ શકે છે, અને છે કે, આવા બકાતને 'સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની ક્ષતિ' કહી શકાય નહીં, જે ઉમેદવારી ફોર્મને રદ કરવાની માંગ કરે.

૧૨.૨ 'સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની ક્ષતિ' કોને કહી શકાય અને કઈ ક્ષતિઓને સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની ક્ષતિ કહી શકાય નહીં તે સમજવા માટે, એક્ટની કલમ ૩૬(૪), કલમ ૩૩(૧) અને ૩૩(૪) ની ભાષા ધ્યાનમાં રાખવાની જરૂર છે.

૧૨.૩ એક્ટની કલમ ૩૬ નો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ વંચાય છે.

> "૩૬. ઉમેદવારી પત્રોની ચકાસણી
>
> (૧) કલમ ૩૦ હેઠળ ઉમેદવારી પત્રોની ચકાસણી માટે નક્કી કરેલી તારીખે, ઉમેદવારો...
>
> (૨) ....
>
> (૩) ....
>
> (૪) રિટર્નિંગ ઓફિસર કોઈપણ ઉમેદવારી પત્રને કોઈપણ [****] ક્ષતિના આધારે રદ કરશે નહીં જે સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની ન હોય. ......"

૧૨.૪ એક્ટની કલમ ૩૩ નો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ વંચાય છે.

"કલમ ૩૩ ઉમેદવારી પત્ર રજૂ કરવું અને માન્ય ઉમેદવારી માટેની જરૂરિયાતો

(૧) કલમ ૩૦ ની કલમ (a) હેઠળ નિયુક્ત કરેલી તારીખે અથવા તે પહેલાં દરેક ઉમેદવારે, કાં તો જાતે અથવા તેના દરખાસ્ત કરનાર મારફતે, સવારે અગિયાર વાગ્યાથી બપોરના ત્રણ વાગ્યાની વચ્ચે કલમ ૩૧ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલી નોટિસમાં આ અર્થે સ્પષ્ટ કરેલા સ્થળે રિટર્નિંગ ઓફિસરને નિયત ફોર્મમાં પૂર્ણ કરેલું અને ઉમેદવાર દ્વારા તથા દરખાસ્ત કરનાર તરીકે મતવિસ્તારના એક મતદાર દ્વારા સહી કરેલું ઉમેદવારી પત્ર સુપ્રત કરવાનું રહેશે: પરંતુ

(૨) ....

(૩) ....

(૪) ઉમેદવારી પત્ર રજૂ કરવા પર, રિટર્નિંગ ઓફિસરે પોતાની જાતે સંતોષ મેળવવો રહેશે કે ઉમેદવારી પત્રમાં દાખલ કરાયેલા ઉમેદવાર અને તેના દરખાસ્ત કરનારના નામો અને મતદારયાદી નંબર તે જ છે જે મતદારયાદીમાં દાખલ કરાયેલા છે:

[પરંતુ મતદારયાદીમાં અથવા ઉમેદવારી પત્રમાં દર્શાવેલ ઉમેદવાર અથવા તેના દરખાસ્ત કરનાર અથવા અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિના નામ સંબંધમાં, અથવા કોઈપણ સ્થળ સંબંધમાં કોઈ ખોટું નામ અથવા અચોક્કસ વર્ણન અથવા ક્લાર્કની, ટેકનિકલ કે છાપકામની ભૂલ અને મતદારયાદીમાં અથવા ઉમેદવારી પત્રમાં આવી કોઈપણ વ્યક્તિના મતદારયાદી નંબરો સંબંધમાં કોઈ ક્લાર્કની, ટેકનિકલ કે છાપકામની

ભૂલ, આવી વ્યક્તિ અથવા સ્થળ સંબંધમાં મતદારયાદી અથવા ઉમેદવારી પત્રના પૂર્ણ અમલને એવી કોઈપણ બાબતમાં અસર કરશે નહીં જ્યાં વ્યક્તિ અથવા સ્થળના નામના સંબંધમાં વર્ણન એવું હોય જે સામાન્ય રીતે સમજી શકાય; અને રિટર્નિંગ ઓફિસર આવા કોઈપણ ખોટા નામ અથવા અચોક્કસ વર્ણન અથવા કલાર્કની, ટેકનિકલ કે છાપકામની ભૂલને સુધારવાની મંજૂરી આપશે અને જ્યાં જરૂરી હોય ત્યાં નિર્દેશ આપશે કે મતદારયાદીમાં અથવા ઉમેદવારી પત્રમાં આવા કોઈપણ ખોટા નામ, અચોક્કસ વર્ણન, કલાર્કની, ટેકનિકલ કે છાપકામની ભૂલને અવગણવામાં આવશે.] ...."

૧૨.૫ એક્ટની કલમો ૩૬(૪), ૩૩(૧) અને ૩૩(૪) નું સંયુક્ત વાંચન એવા નિષ્કર્ષ પર દોરી જશે કે રિટર્નિંગ ઓફિસર માટે તમામ ક્ષતિગ્રસ્ત ઉમેદવારી પત્રોને રદ કરવાનું ખુલ્લું રહેશે નહીં. જો કોઈપણ ઉમેદવારી પત્ર ક્ષતિગ્રસ્ત હોય તો પણ, અમુક એવી ક્ષતિઓ છે, જેને રિટર્નિંગ ઓફિસર કાં તો અવગણશે અથવા સંબંધિત ઉમેદવારના ધ્યાને મૂકશે, જેથી તે સુધારી/સરખી કરી શકાય. આવી ક્ષતિઓ એક્ટની કલમ ૩૩ ની ઉપ–કલમ ૪ ના પરંતુકમાં પૂરી પાડવામાં આવેલી છે. સદર પરંતુકમાં તે પ્રમાણે વર્ણવવામાં ન આવી હોય તેવી ક્ષતિઓને રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા અવગણી શકાય નહીં. તેઓ તે અંગે સુધારા/સુધારણાની મંજૂરી પણ આપી શકે નહીં.

૧૩.૧ વર્તમાન કેસમાં, સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી ફોર્મના ભાગ–I ની પ્રથમ લીટીમાં મતવિસ્તારના નામ અને નંબરનો સંપૂર્ણ બહિકાર/બકાત છે. ફોર્મ ૨બી ના ભાગ–I માં આ એકમાત્ર જગ્યા છે, જ્યાં આ માહિતી દર્શાવવી જરૂરી હતી અને

દર્શાવી શકાતી હતી. આ કોર્ટે એક્ટની કલમ ૩૩ ની ઉપ–કલમ ૪ ના પરંતુકમાં પૂરી પાડવામાં આવેલી તમામ આકસ્મિકતાઓ પર વિચાર કર્યો છે, જે ક્ષતિઓ છે, પરંતુ તેને સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની ક્ષતિઓ કહી શકાય નહીં. ઉમેદવારી પત્રમાં મતવિસ્તારના નામ અને નંબરનો બકાત, જે હાથ પરનો કેસ છે, તેને એક્ટની કલમ ૩૩ ની ઉપ–કલમ ૪ ના સદર પરંતુક હેઠળ વર્ણવેલ કોઈપણ આકસ્મિકતા દ્વારા આવરી લેવાયેલી ક્ષતિ ગણાવી શકાય નહીં.

૧૩.૨ ગુણદોષ પર પણ, જ્યાંથી ઉમેદવારે ચૂંટણી લડવાની છે તે વિધાનસભા મતવિસ્તારના નામ અને નંબર અંગેની માહિતીને અપ્રાસંગિક અને/અથવા નગણ્ય માહિતી કહી શકાય નહીં, જેના બકાતને રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા અવગણી શકાય. તે ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ માહિતી છે. તેનો ઉલ્લેખ ન કરવો તે એક્ટની કલમ ૩૩ ના જોગવાઈઓનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળતા સમાન પણ બનશે. તેથી સદર ક્ષતિ એક્ટના જોગવાઈઓ હેઠળ વિચારાયા મુજબ 'સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની ક્ષતિ' ના મથાળા હેઠળ આવશે. <u>તેથી મુદ્દા નં.૧ નો જવાબ હકારાત્મક આપવો જરૂરી છે.</u>

૧૩.૩ (૧૯૭૨) ૩ એસસીસી ૧૩૧ માં રિપોર્ટ થયેલા રામ અવધેશ સિંહ વિ. શ્રીમતી સુમિત્રા દેવીના કેસમાં અને (૧૯૯૭) ૨ એસસીસી ૨૨૮ માં રિપોર્ટ થયેલા રફીક ખાન વિ. લક્ષ્મી નારાયણ શર્માના કેસમાં ભારતના સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયો પર સામવાળા નં.૧ ના વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા રાખવામાં આવેલ આધાર, આ કેસની હકીકતોમાં અને ઉપર નોંધાયેલા કારણોસર સામવાળા નં.૧ ને મદદ કરશે નહીં.

૧૪. સામવાળા નં.૧ વતી એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે, સામવાળા નં.૧ દ્વારા ફાઇલ કરવામાં આવેલા સોગંદનામામાં સર્વગ્રાહી માહિતી જાહેર કરવામાં આવી હોવાથી, જે ઉમેદવારી પત્ર સાથે સંલગ્ન હતી, ફોર્મ ૨બી ના ભાગ–I માં મતવિસ્તારના નંબર અને નામનો ઉલ્લેખ ન કરવો તે કોઈ પરિણામ ધરાવતું નથી, ઓછામાં ઓછું તે ઘાતક રહેશે નહીં. આ દલીલ સામવાળા નં.૧ ને એક કરતાં વધુ કારણોસર મદદ કરશે નહીં. પ્રથમેય, સદર સોગંદનામું એક્ટની કલમ ૩૩એ હેઠળ જરૂરિયાત મુજબ ફાઇલ કરવામાં આવે છે. ઉમેદવારની પૂર્ણ વિગતો અને માહિતી મેળવવાના લોકોના અધિકારને ધ્યાનમાં રાખીને સદર કલમ ૩૩એ ઉમેરીને એક્ટમાં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો. એક્ટની કલમ ૩૩એ હેઠળ જરૂરિયાત મુજબ ઉમેદવાર દ્વારા આપવામાં આવેલી કોઈપણ માહિતી, એક્ટની કલમ ૩૩ હેઠળ વિચારાયા મુજબ નિયત ફોર્મમાં પૂર્ણ કરેલું ઉમેદવારી પત્ર રજૂ કરવાની જરૂરિયાતને બદલે હોઈ શકે નહીં અને નથી. દ્વિતીયેય, આવા સોગંદનામામાં ઉમેદવારની મિલકત, દેવા, ગુનાહિત પૂર્વઇતિહાસ (જો કોઈ હોય તો) વગેરે અંગેની માહિતી સમાવિષ્ટ હોય છે. સદર સોગંદનામામાં એવી માહિતી પણ સમાવિષ્ટ હોય છે કે સદર ઉમેદવાર સામાન્ય રીતે ક્યાં રહે છે અને તેમનું નામ કયા સ્થળે મતદાર તરીકે નોંધાયેલું છે. એ જરૂરી નથી કે સંબંધિત ઉમેદવાર એ જ મતવિસ્તારનો રહેવાસી હોવો જોઈએ જ્યાંથી તે ચૂંટણી લડવા માંગે છે. એ પણ જરૂરી નથી કે તે તે મતવિસ્તારનો નોંધાયેલ મતદાર હોવો જોઈએ. વર્તમાન કેસમાં, જો સામવાળા નં.૧ એવા ગામ/શહેરના સામાન્ય રહેવાસી ન હતા, જેનો વિસ્તાર દ્વારકા વિધાનસભા મતવિસ્તાર હેઠળ આવે છે, તો પણ તેઓ ૮૨–દ્વારકા વિધાનસભા મતવિસ્તારમાંથી ચૂંટણી લડવા માટે ઉમેદવારી ફોર્મ ભરી શક્યા હોત. તે જ રીતે, જો તેઓ ૮૨–દ્વારકા વિધાનસભા મતવિસ્તારના નોંધાયેલ મતદાર ન હોત, તો પણ તેઓ ૮૨–દ્વારકા વિધાનસભા મતવિસ્તારમાંથી ચૂંટણી લડવા માટે ઉમેદવારી ફોર્મ

ભરી શક્યા હોત. એ જ રીતે, સામવાળા નં.૧ દ્વારકાના સામાન્ય રહેવાસી હોવા છતાં અને દ્વારકા વિધાનસભા મતવિસ્તારના નોંધાયેલ મતદાર હોવા છતાં, તેઓ અન્ય કોઈ મતવિસ્તારમાંથી પણ ઉમેદવારી ભરી શક્યા હોત. તે કિસ્સામાં પણ, સદર સોગંદનામામાંની માહિતી એ જ હોત જે તેમણે અત્યારે આપી છે. આ કારણોસર, સામવાળા નં.૧ વતી કરાયેલી દલીલ કે ઉમેદવારી ફોર્મ સાથે સંલગ્ન સોગંદનામામાં તેમના રહેઠાણના સરનામાની વિગતો સમાવિષ્ટ છે જે દ્વારકાની છે અને મતદાર તરીકે તેમની નોંધણી અંગેની વિગતો પણ દ્વારકાની છે, તે સામવાળા નં.૧ ને મદદ કરશે નહીં. આ સંબંધમાં સામવાળા નં.૧ ના વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા ટાંકવામાં આવેલા ચુકાદાઓ, એટલે કે કિસાન શંકર કાઠોરે (ઉપરોક્ત), રિસર્જન્સ ઈન્ડિયા (ઉપરોક્ત), યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. એસોસિએશન ફોર ડેમોક્રેટિક રિફોર્મ્સ (ઉપરોક્ત) અને પીપલ્સ યુનિયન ફોર સિવિલ લિબર્ટીઝ (ઉપરોક્ત) ના કેસો સામવાળા નં.૧ ના કેસને આગળ લઈ જશે નહીં.

૧૫. આ મુદ્દાનો હકારાત્મક જવાબ આપવા માટે એક વધારાનું પરિબળ છે. આવો મુદ્દો અગાઉ અન્ય કેસમાં પણ સામે આવ્યો હતો, જે ભારતના સુપ્રીમ કોર્ટ સુધી પહોંચ્યો હતો. આ સંબંધમાં એઆઇઆર ૧૯૭૩ એસસી ૧૭૮ માં રિપોર્ટ થયેલા પ્રહલાદદાસ ખંડેલવાલ વિ. નરેન્દ્ર કુમાર સાલ્વેના કેસમાં ભારતના સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયનો સંદર્ભ આપવો જરૂરી છે. આ પિટિશનમાં સામે આવેલી લગભગ સમાન હકીકતો સાથે કામ કરતી વખતે, પ્રહલાદદાસ ખંડેલવાલ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં ભારતના સુપ્રીમ કોર્ટે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું અને ઠરાવ્યું.

> "૯. <u>પછીનો પ્રશ્ન એ છે કે શું આંક પી–૨ માં ૨૬મા બેતુલ સંસદીય મતવિસ્તારના નામનો ઉલ્લેખ કરવાનો ઓમિશન એ સબસ્ટેન્શિયલ</u>

<u>સ્વરૂપની ક્ષતિ હતી કે જેના કારણે ઉમેદવારી પત્ર રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા રદ થવું જ જોઈએ.</u> કલમ ૩૩ ઉમેદવારી પત્ર રજૂ કરવા અને માન્ય ઉમેદવારી માટેની જરૂરિયાતો સાથે કામ કરે છે. તેને નિયત ફોર્મમાં પૂર્ણ કર્યા પછી અને ઉમેદવાર દ્વારા તથા દરખાસ્ત કરનાર તરીકે મતવિસ્તારના એક મતદાર દ્વારા સહી કર્યા પછી રજૂ કરવાનું રહેશે. સદર કલમની ઉપ–કલમ ૪ નીચેની અસર માટે છે:

> "ઉમેદવારી પત્ર રજૂ કરવા પર, રિટર્નિંગ ઓફિસરે સંતોષ મેળવવો રહેશે કે ઉમેદવારી પત્રમાં દાખલ કરાયેલા ઉમેદવાર અને તેના દરખાસ્ત કરનારના નામો અને મતદારયાદી નંબર તે જ છે જે મતદારયાદીમાં દાખલ કરાયેલા છે".

કલમ ૩૬ ઉમેદવારી પત્રોની ચકાસણી સાથે કામ કરે છે. તેની ઉપ–કલમ (૨) જોગવાઈ કરે છે કે રિટર્નિંગ ઓફિસરે ઉમેદવારી પત્રોની તપાસ કરવાની રહેશે અને કોઈપણ ઉમેદવારી સામે કરવામાં આવતા તમામ વાંધાઓનો નિર્ણય કરવાનો રહેશે અને આવા વાંધા પર અથવા પોતાની મેળે સમરી ઈન્કવાયરી પછી, કલમો (a), (b) અને (c) માં આપેલા ગ્રાઉન્ડ પર ઉમેદવારી પત્ર રદ કરી શકશે. કલમ (b) એ છે "કે કલમ ૩૩ અથવા કલમ ૩૪ ની કોઈપણ જોગવાઈઓનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળતા થઈ છે." ઉપ–કલમ (૪) વિચારણા હેઠળના મુદ્દાની ચાવી પૂરી પાડે છે. તેના અનુસાર રિટર્નિંગ ઓફિસર કોઈપણ ઉમેદવારી પત્રને કોઈપણ એવી ક્ષતિના આધારે રદ કરશે નહીં જે સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની ન હોય. નિયમ ૪ નો પરંતુક પણ ધ્યાને

લઈ શકાય. તે કહે છે કે ફોર્મ ૨એ અથવા ફોર્મ ૨બી માં ઉમેદવારી પત્રમાં પ્રતીકો અંગેના જાહેરનામાને પૂર્ણ કરવામાં નિષ્ફળતા અથવા પૂર્ણ કરવામાં ક્ષતિને કલમ ૩૬ ની ઉપ–કલમ (૪) ના અર્થમાં સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની ક્ષતિ ગણવામાં આવશે નહીં. આમ એ સ્પષ્ટ છે કે સ્ટેચ્યુટ અને નિયમોમાં તે ક્ષતિઓ દર્શાવવામાં આવી છે જેના માટે ઉમેદવારી પત્ર રદ કરી શકાય નહીં અને રિટર્નિંગ ઓફિસર તે ક્ષતિઓને સુધારવાની મંજૂરી આપવાની રહેશે; (એક્ટની કલમ ૩૩ (૪) નો પરંતુક અને નિયમોનો નિયમ ૪ જુઓ). પરંતુ કલમ ૩૬ (૪) સ્પષ્ટપણે વિચારે છે કે જ્યાં ક્ષતિ સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની હોય ત્યાં રિટર્નિંગ ઓફિસરને તેને સુધારવાની સૂચના આપવામાં આવતી નથી અને તેમણે તે ઉમેદવારી પત્ર રદ કરવાનું રહેશે. બાબત રેસ ઈન્ટેગ્રા નથી અને આ કોર્ટના નિર્ણયોની શ્રેણી દ્વારા સ્થિર થયેલી છે. અમારે આવા માત્ર બે નિર્ણયોનો સંદર્ભ આપવાની જરૂર છે એટલે કે રતન અનમોલ સિંહ વિ. આત્મા રામ, (૧૯૫૫) ૧ એસસીR ૪૮૧ = (એઆઈઆર ૧૯૫૪ એસસી ૫૧૦) અને રામ દયાલ વિ. બ્રિજરાજ સિંહ, (૧૯૭૦) ૧ એસસીR ૫૩૦ = (એઆઈઆર ૧૯૭૦ એસસી ૧૧૦). પ્રથમ કેસમાં સ્પષ્ટ શબ્દોમાં નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે કલમ ૩૬ ફરજિયાત છે અને જ્યારે કલમ ૩૩ ની કોઈપણ જોગવાઈઓનું પાલન કરવામાં કોઈ નિષ્ફળતા થઈ હોય ત્યારે રિટર્નિંગ ઓફિસરને કોઈપણ ઉમેદવારીનો અસ્વીકાર કરવાની સૂચના આપે છે. ચકાસણી તબક્કે રિટર્નિંગ ઓફિસર પાસે માત્ર એટલી જ હુકુમત છે કે ઉમેદવારીઓ યોગ્ય ક્રમમાં છે કે નહીં તે જોવું અને વાંધાઓ સાંભળવા અને નક્કી કરવા. તેઓ તે તબક્કે આવશ્યક ક્ષતિઓનો ઉપચાર કરી

શકતા નથી અથવા તેને સુધારવાની મંજૂરી આપી શકતા નથી. ટેકનિકલ ક્ષતિના આધારે ઉમેદવારી પત્ર રદ કરવાનું તેમના માટે ખુલ્લું નથી જે સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની નથી. પરંતુ તેઓ તે ક્ષતિનો ઉપચાર કરી શકતા નથી. તેમણે તેને જેમ છે તેમ છોડી દેવી જ જોઈએ. જો તે ટેકનિકલ અને બિન–સબસ્ટેન્શિયલ હોય તો વાંધો આવશે નહીં. બીજા કેસમાં પેજ ૫૩૩ પરના નીચેના અવલોકનો નોંધપાત્ર છે:

"એક્ટની કલમ ૩૩ (૧) હેઠળની જરૂરિયાત કે ઉમેદવારી પર ઉમેદવાર દ્વારા અને દરખાસ્ત કરનાર દ્વારા સહી કરવામાં આવશે તે ફરજિયાત છે. સહી કરવી, જ્યારે પણ સહી જરૂરી હોય, તે એક્ટની જરૂરિયાતો અનુસાર ચુસ્તપણે હોવી જોઈએ અને જ્યાં સહી લખી શકાતી નથી ત્યાં તેને નિયમો દ્વારા નિયત કરાયેલી રીતમાં સત્તાધિકૃત કરવી જોઈએ. એટસ્ટેશન એ એક્ટની કલમ ૩૬ (૪) ના અર્થમાં માત્ર ટેકનિકલ કે અસબસ્ટેન્શિયલ જરૂરિયાત નથી અને તેને જતી કરી શકાય નહીં. એટસ્ટેશન અને સંતોષ રજૂ કરવાના તબક્કે અસ્તિત્વમાં હોવા જ જોઈએ અને આવા આવશ્યક લક્ષણનું ઓમિશન પાછળથી ચકાસણીના તબક્કે તે જ રીતે વેલિડેટ કરી શકાતું નથી જે રીતે ઉમેદવાર દ્વારા સહી કરવાનું ઓમિશન વેલિડેટ થઈ શક્યું હોત."

આ કેસમાં રતન અનમોલ સિંહના કેસમાં અગાઉના નિર્ણયનું પાલન કરવામાં આવ્યું હતું.

૧૦. એવી કોઈ શંકા હોઈ શકે નહીં કે વર્તમાન કેસમાં કલમ ૩૩ ની જોગવાઈઓનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળતા થઈ છે એટલા માટે કે ઉમેદવારી પત્રમાં મતવિસ્તારનું નામ દર્શાવવામાં આવ્યું ન હતું, તેથી, લોકપ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમની કલમ ૩૩ (૧) દ્વારા જરૂરી મુજબ નિયત ફોર્મમાં પૂર્ણ થયેલ ગણી શકાય નહીં. આ ક્ષતિ અનિવાર્યપણે સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની હતી અને તે જોગવાઈઓ હેઠળ આવતી ન હતી જ્યાં રિટર્નિંગ ઓફિસરને કાં તો ક્ષતિ સુધારવા માટે અથવા તેને અવગણવા માટે સૂચના આપવામાં આવી છે. સદર સુધારવા માટે અપીલકર્તાનું ધ્યાન ઉપરોક્ત સબસ્ટેન્શિયલ ક્ષતિ તરફ દોરવાનું ચકાસણીના તબક્કે રિટર્નિંગ ઓફિસરની ફરજ ન હતી. રિટર્નિંગ ઓફિસર ઉમેદવારી પત્ર રદ કરવામાં સંપૂર્ણપણે વાજબી હતા."

(ભારપૂર્વક આપેલું)

૧૬. આ કોર્ટના તારણો અને મુદ્દા નં.૧ અંગેનો જવાબ, ઉપર નોંધાયા મુજબ, પ્રહલાદદાસ ખંડેલવાલ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં ભારતના સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયમાં ઉપર ટાંકવામાં આવેલા રેશિયો દ્વારા પણ પુષ્ટિ પામે છે.

૧૭. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, આ કોર્ટ એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચે છે કે, એ સાબિત થાય છે કે સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી ફોર્મના ભાગ–I ની પ્રથમ લીટીમાં 'મતવિસ્તારના નંબર અને નામ' નો ઉલ્લેખ ન કરવો તે લોકપ્રતિનિધિત્વ

અધિનિયમ, ૧૯૫૧ ના જોગવાઈઓ હેઠળ વિચારાયા મુજબ 'સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની ક્ષતિ' છે. તેથી મુદ્દા નં.૧ નો જવાબ હકારાત્મક આપવો જરૂરી છે અને આપવામાં આવે છે.

૧૮. મુદ્દા નં.૨ અંગે કોર્ટના તારણો

૧૮.૧ સદર મુદ્દો નીચે મુજબ વંચાય છે.

> "૨. શું અરજદાર સાબિત કરે છે કે સામવાળા નં.૧ નું ઉમેદવારી પત્ર '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' ના રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા રદ કરવું જરૂરી હતું?"

૧૮.૨ (મુદ્દા નં.૧ અંગે) એવું ઠરાવ્યા પછી કે સામવાળા નં.૧ નું ઉમેદવારી પત્ર ક્ષતિગ્રસ્ત હતું અને વધુમાં કે સદર ક્ષતિ સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની હતી, તેના જરૂરી પરિણામ તરીકે, ઉપરોક્ત ટાંકવામાં આવેલા મુદ્દા નં.૨ નો જવાબ હકારાત્મક આપવો જરૂરી બનશે. આને વિગતવાર સમજાવવા માટે, નીચેનું વધારાનું કારણ નોંધવામાં આવે છે.

૧૮.૩ એક્ટની કલમ ૩૩(૧) સાથે વંચાતી કલમ ૩૬(૪) આ મુદ્દા માટે પ્રાસંગિક વિચારણા રહેશે. સદર કલમોનો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ વંચાય છે.

"**૩૬. ઉમેદવારી પત્રોની ચકાસણી** (૧) … માટે નક્કી કરેલી તારીખે

(૪) રિટર્નિંગ ઓફિસર કોઈપણ ઉમેદવારી પત્રને કોઈપણ [****] ક્ષતિના આધારે રદ કરશે નહીં જે સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની ન હોય."

"કલમ ૩૩ ઉમેદવારી પત્ર રજૂ કરવું અને માન્ય ઉમેદવારી માટેની જરૂરિયાતો

(૧) કલમ ૩૦ ની કલમ (એ) હેઠળ નિયુક્ત કરેલી તારીખે અથવા તે પહેલાં દરેક ઉમેદવારે, કાં તો જાતે અથવા તેના દરખાસ્ત કરનાર મારફતે, સવારે અગિયાર વાગ્યાથી બપોરના ત્રણ વાગ્યાની વચ્ચે કલમ ૩૧ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલી નોટિસમાં આ અર્થે સ્પષ્ટ કરેલા સ્થળે રિટર્નિંગ ઓફિસરને નિયત ફોર્મમાં પૂર્ણ કરેલું અને ઉમેદવાર દ્વારા તથા દરખાસ્ત કરનાર તરીકે મતવિસ્તારના એક મતદાર દ્વારા સહી કરેલું ઉમેદવારી પત્ર સુપ્રત કરવાનું રહેશે:

પરંતુ"................

૧૮.૪ સામવાળા નં.૧ નું ઉમેદવારી પત્ર નિયત ફોર્મમાં પૂર્ણ થયું ન હોવાથી (એક્ટની કલમ ૩૩(૧) હેઠળ જરૂરિયાત મુજબ), અને તેને ક્ષતિગ્રસ્ત ઠરાવવામાં આવ્યું હોવાથી, અને વધુમાં કે સદર ક્ષતિ સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની હતી, એક્ટની કલમ ૩૬(૪) ના જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, સામવાળા નં.૧ નું ઉમેદવારી

પત્ર ૮૨–દ્વારકા વિધાનસભા મતવિસ્તારના રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા રદ કરવું જરૂરી હતું. તેથી મુદ્દા નં.૨ નો જવાબ હકારાત્મક આપવો જરૂરી છે અને આપવામાં આવે છે.

૧૮.૫ આ મુદ્દાનો હકારાત્મક જવાબ આપવા માટે એક વધારાનું પરિબળ છે. એઆઈઆર ૧૯૬૦ એસસી ૧૦૪૯ માં રિપોર્ટ થયેલા બ્રિજેન્દ્રલાલ ગુપ્તા વિ. જ્વાળાપ્રસાદના કેસમાં ભારતના સુપ્રીમ કોર્ટે ઠરાવ્યું કે જો ઉમેદવારી પત્ર ક્ષતિગ્રસ્ત હોય અને જો સદર ક્ષતિ સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની હોય, તો ઉમેદવારી ફોર્મ રદ કરવું એ જરૂરી પરિણામ છે.

૧૮.૬ આ તમામ કારણોસર, મુદ્દા નં.૨ નો જવાબ હકારાત્મક આપવામાં આવે છે.

૧૯. મુદ્દા નં.૩ અંગે કોર્ટના તારણો

૧૯.૧ સદર મુદ્દો નીચે મુજબ વંચાય છે.

> "૩. શું અરજદાર સાબિત કરે છે કે ૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તારના રિટર્નિંગ ઓફિસરની સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે અરજદાર દ્વારા ફાઈલ કરવામાં આવેલા વાંધાઓને રદ કરવાની કાર્યવાહી ગેરકાયદેસર હતી?"

૧૯.૨ આ મુદ્દો સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર (આંક ૪૯) સામે અરજદાર દ્વારા ફાઈલ કરવામાં આવેલા વાંધાઓ (આંક ૫૧) ને રદ કરવાના રિટર્નિંગ ઓફિસરના નિર્ણયની કાયદેસરતા અને રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા પસાર કરાયેલા તારીખ ૨૨/૧૧/૨૦૧૭ ના રોજ કારણો અને આખરી હુકમ (આંક ૫૩) ની ટકાઉપણું સંબંધિત છે. આ સંબંધમાં, આ કોર્ટના તારણો નીચે મુજબ છે.

૨૦. આ કોર્ટે રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમ (આંક ૫૩) પર વિચાર કર્યો છે. આ કોર્ટને જણાય છે કે, સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે અરજદાર દ્વારા ફાઈલ કરવામાં આવેલા વાંધાઓને રદ કરવાનો અને તે દ્વારા ૮૨–દ્વારકા વિધાનસભા મતવિસ્તાર માટે સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્રનો સ્વીકાર કરવાનો રિટર્નિંગ ઓફિસરનો નિર્ણય, એક કરતાં વધુ બાબતોમાં ગેરકાયદેસર, મનસ્વી અને પરવર્સ છે. આ નીચેના કારણોસર છે.

૨૧. ઉપર નોંધાયા મુજબ, સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્રના ભાગ–I ની પ્રથમ લીટીમાં મતવિસ્તારના નંબર અને નામનો સંપૂર્ણ બહિષ્કાર/બકાત હતો. ઉપર ઠરાવ્યા મુજબ, સદર બકાત એક્ટના જોગવાઈઓ હેઠળ વિચારાયા મુજબ 'સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની ક્ષતિ' હતી. તેથી સામવાળા નં.૧ નું ઉમેદવારી પત્ર, ચકાસણી સમયે, રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા રદ કરવું જરૂરી હતું, ભલે સામવાળા નં.૧ ના સદર ઉમેદવારી પત્ર સામે કોઈના દ્વારા કોઈ વાંધો ઉઠાવવામાં ન આવ્યો હોય. રિટર્નિંગ ઓફિસરે તેમ કર્યું ન હતું. આ પોતે જ એક ગેરકાયદેસરતા છે. તેથી મુદ્દા નં.૩ નો જવાબ હકારાત્મક આપવો જરૂરી છે. આમ કરવા માટે વધારાના કારણો છે, જે નીચે મુજબ છે.

૨૨. મુદ્દા નં.૩ અંગેના તારણો નોંધતી વખતે, રિટર્નિંગ ઓફિસરની જુબાની આંક ૪૮ ઉપરાંત, આ કોર્ટે નીચેના દસ્તાવેજી પુરાવાઓ પર પણ વિચાર કર્યો છે.

(i) સામવાળા નં.૧ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ ઉમેદવારી ફોર્મ, તેના જોડાણો સાથે, જે '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' ના રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું. (આંક ૪૯)

(ii) અરજદાર દ્વારા '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' માટે તેના જોડાણો સાથે રજૂ કરવામાં આવેલ ઉમેદવારી ફોર્મ. (આંક ૫૦)

(iii) અરજદાર દ્વારા સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે તારીખ ૨૨/૧૧/૨૦૧૭ ના રોજ ઉઠાવવામાં આવેલ વાંધો. (આંક ૫૧)

(iv) અરજદાર દ્વારા સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધા સામે સામવાળા નં.૧ દ્વારા ફાઇલ કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૨/૧૧/૨૦૧૭ નો જવાબ. (આંક ૫૨)

(v) સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાને ફગાવી દેતો રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા નોંધાયેલ તારીખ ૨૨/૧૧/૨૦૧૭ નો હુકમ. (આંક ૫૩)

૨૩. ઉપરોક્ત નોંધાયેલા મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાઓની સંયુક્ત વિચારણા પર, એક અચૂક ચિત્ર ઉપસી આવે છે કે સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે વાંધો હોવા છતાં, તેનો સ્વીકાર કરવાનો રિટર્નિંગ ઓફિસરનો આક્ષેપિત નિર્ણય માત્ર ગેરકાયદેસર નથી પરંતુ પરવર્સિટી ની ખામીથી પણ પીડાય છે. પરવર્સિટી પણ, એક કરતાં વધુ બાબતોમાં. એ રેકોર્ડની બાબત છે કે રિટર્નિંગ ઓફિસરે

પ્રાસંગિક પરિબળોને ધ્યાનમાં લેવાનો ઇનકાર કર્યો હતો, તેમણે અપ્રાસંગિક પરિબળોને ધ્યાનમાં લીધા હતા, અને સંબંધિત સમયે તેમની સમક્ષ રેકોર્ડ પર રહેલી સામગ્રીના આધારે પણ, તેઓ એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા હતા, જ્યાં સામાન્ય વિવેકબુદ્ધિ ધરાવતો કોઈ માણસ પહો ચશે નહીં. આ સંબંધમાં, નીચેના વધારાના પાસાઓ નોંધવામાં આવે છે.

૨૪.૧ ૧૯૭૩ એઆઈઆર એસસી ૧૭૮ માં રિપોર્ટ થયેલા પ્રહલાદદાસ ખંડેલવાલ વિ. નરેન્દ્ર કુમાર સાલ્વેના કેસમાં ભારતના સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાની નકલ અરજદાર દ્વારા તેમના લેખિત વાંધાઓ આંક ૫૧ સાથે સંલગ્ન કરવામાં આવી હતી. આમ સદર ચુકાદાનું સંપૂર્ણ લખાણ રિટર્નિંગ ઓફિસર સમક્ષ રેકોર્ડ પર હતું. સદર ચુકાદો આ કોર્ટ સહિત તમામ માટે બંધનકર્તા બળ ધરાવે છે. સદર ચુકાદાનું સાદું વાંચન સ્પષ્ટ કરે છે કે, માત્ર કાયદાની બાબત તરીકે જ નહીં, પરંતુ હકીકતો પર પણ, તે વર્તમાન કેસમાં પૂર્ણ બળ સાથે લાગુ પડે છે. રિટર્નિંગ ઓફિસરે સુપ્રીમ કોર્ટના સદર ચુકાદાની અવગણના કરી. રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમ આંક ૫૩ માં, સદર ચુકાદાનો ઉલ્લેખ પણ નથી, જોકે તેની નકલ સાથે તેમના ધ્યાન પર ખાસ લાવવામાં આવ્યો હતો. આમ, રિટર્નિંગ ઓફિસરે પ્રાસંગિક સામગ્રીને ધ્યાનમાં લેવાનો ઇનકાર કર્યો હતો. સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે અરજદારના વાંધાને રદ કરવાનો રિટર્નિંગ ઓફિસરનો સદર નિર્ણય આમ પરવર્સ છે.

૨૪.૨ વધુમાં, રિટર્નિંગ ઓફિસરે તે પરિબળોને ધ્યાનમાં લીધા, જે પ્રાસંગિક ન હતા. અરજદાર દ્વારા આંક ૫૧ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાઓ સામે સામવાળા નં.૧ એ પોતાનો જવાબ આંક ૫૨ આપ્યો હતો. સામવાળા નં.૧ એ, તેમના જવાબ આંક ૫૨ માં, અમુક કથનો લીધા હતા, જેમાં એવું પણ સામેલ હતું કે, પ્રહલાદદાસ

ખંડેલવાલ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં ભારતના સુપ્રીમ કોર્ટનો સદર નિર્ણય વર્તમાન કેસમાં લાગુ પડશે નહીં. જો રિટર્નિંગ ઓફિસરનો તેવો મત હતો, તો તેઓ તેમના હુકમમાં તેમ કહી શક્યા હોત. જો તેમણે તેમ કહ્યું હોત, તો પણ રિટર્નિંગ ઓફિસરનો સદર નિર્ણય ગેરકાયદેસર નિર્ણય જ રહેત, પરંતુ તેને પરવર્સ તરીકે દોષિત ઠેરવી શકાયો ન હોત. તેઓ હુકમમાં તેનો ઉલ્લેખ પણ કરતા નથી. તેનાથી વિપરીત, સામવાળા નં.૧ ના સદર જવાબ આંક પ૨ નો સંદર્ભ આપતી વખતે, રિટર્નિંગ ઓફિસરે સામવાળા નં.૧ ના એવા કેસની ધારણા કરી લીધી, જે સામવાળા નં.૧ દ્વારા રજૂ પણ કરવામાં આવ્યો ન હતો. સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે અરજદારના વાંધાઓને રદ કરવા માટે, રિટર્નિંગ ઓફિસરે તેમની સંતોષ એવી અસરથી નોંધી કે, સામવાળા નં.૧ એ અનવધાનપણે મતવિસ્તારનું નામ અને નંબર લખવાનું ચૂકાવી દીધું છે, તેમણે (સામવાળા નં.૧) તેમની પાસે થી જ (રિટર્નિંગ ઓફિસર) ફોર્મ મેળવ્યું હતું, અને સામવાળા નં.૧ અન્યથા ચૂંટણી લડવા માટે અયોગ્ય નથી. અરજદાર દ્વારા સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામેનો વાંધો સુદ્રઢ હતો કે નહીં તે નક્કી કરવા માટે આ પાસાઓ અપ્રાસંગિક હતા. અરજદારનો એવો વાંધો પણ ન હતો કે સામવાળા નં.૧ ચૂંટણી લડવા માટે અયોગ્ય હતા, કે સામવાળા નં.૧ નો એવો કેસ ન હતો કે, અનવધાનપણે તેમણે તેમના ઉમેદવારી પત્રમાં મતવિસ્તારનું નામ અને નંબર દર્શાવવાનું ચૂકાવી દીધું હતું. આમ, રિટર્નિંગ ઓફિસરે અપ્રાસંગિક પરિબળોને ધ્યાનમાં લીધા. સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે અરજદારના વાંધાને રદ કરવાનો રિટર્નિંગ ઓફિસરનો સદર નિર્ણય આમ પરવર્સ છે.

૨૪.૩ આ ગ્રાઉન્ડ પર જ (પરવર્સિટી) બાબતનું વધુ એક પરિમાણ છે. જોકે હુકમ આંક ૫૩ માં પ્રહલાદદાસ ખંડેલવાલ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં ભારતના સુપ્રીમ કોર્ટના

નિર્ણયનો સંદર્ભ આપતો નથી, રિટર્નિંગ ઓફિસરે, આ કોર્ટ સમક્ષ આંક ૪૮ થી પોતાની સાક્ષી આપતી વખતે, એવી જુબાની આપી હતી કે, હુકમ આંક ૫૩ નોંધતી વખતે તેમણે ભારતના સુપ્રીમ કોર્ટના સદર નિર્ણયને ધ્યાનમાં લીધો હતો. જો રિટર્નિંગ ઓફિસરના આ કહેવાને ફેસ વેલ્યુ પર સ્વીકારવામાં આવે, તો તે સદર નિર્ણયની નબળાઈમાં જ વધારો કરશે. આ એટલા માટે છે કારણ કે રિટર્નિંગ ઓફિસર એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા હતા, જ્યાં સામાન્ય વિવેકબુદ્ધિ ધરાવતો કોઈ માણસ ભારતના સુપ્રીમ કોર્ટના સદર ચુકાદાને ધ્યાનમાં લીધા પછી પહોંચશે નહીં. આ અસર અંગે રિટર્નિંગ ઓફિસરની જુબાની, તેમના હુકમ આંક ૫૩ ને વધુ નબળો બનાવશે અને સદર નિર્ણય પરવર્સિટી ની ખામીથી વધુ દૂષિત થશે. સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે અરજદારના વાંધાને રદ કરવાનો રિટર્નિંગ ઓફિસરનો નિર્ણય આમ પરવર્સ છે.

૨૪.૪ ઉપરોક્ત કારણોસર, એ સાબિત થાય છે કે, સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે અરજદારના વાંધાને રદ કરવાનો રિટર્નિંગ ઓફિસરનો નિર્ણય માત્ર ગેરકાયદેસર અને મનસ્વી ન હતો, પરંતુ પરવર્સ પણ હતો.

<u>૨૫. તેથી મુદ્દા નં.૩ નો જવાબ હકારાત્મક આપવો જરૂરી છે અને આપવામાં આવે છે.</u>

૨૬.૧ આ મુદ્દાનું વધુ એક પરિમાણ છે. સામવાળા નં.૧ વતી એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે, ભારતના ચૂંટણી પંચના સૂચનોને ધ્યાનમાં રાખીને (આંક ૬૭), ખાસ કરીને ફકરા:૬.૯.૧ અને ૬.૯.૨ જે ઉપર ફકરા:૪.૪ માં ટાંકવામાં આવ્યા છે,

સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે અરજદારના વાંધાને રદ કરવાની રિટર્નિંગ ઓફિસરની કાર્યવાહીમાં દોષ કાઢી શકાય નહીં. આ દલીલ સામવાળા નં.૧ ના કેસને આગળ લઈ જશે નહીં, તે કારણોસર જે ઉપર પહેલેથી જ નોંધાયેલા છે. વધારાના કારણો છે જે સામવાળા નં.૧ ના માર્ગમાં આવશે.

૨૬.૨ પ્રથમ, તે જ દસ્તાવેજ ('હેન્ડબુક ફોર ધી રિટર્નિંગ ઓફિસર્સ – ૨૦૧૪' આંક ૬૭) માં એક સૂચન પણ સમાવિષ્ટ છે (ફકરા:૬.૨.૧), જે રિટર્નિંગ ઓફિસરની સ્થિતિ દર્શાવે છે, જ્યારે તેઓ ઉમેદવારી ફોર્મ્સની ચકાસણી હાથ ધરે છે. સદર સૂચન નીચે મુજબ વંચાય છે.

> "૬.૨.૧ ઉમેદવારી પત્રોની ચકાસણી એ એક મહત્વપૂર્ણ ક્વાસી–જ્યુડિશિયલ કાર્ય છે. તેથી તમારે ન્યાયિક અલિપ્તતા સાથે અને સર્વોચ્ચ ન્યાયિક ધોરણો અનુસાર આ ફરજ બજાવવાની રહેશે. તમારે અનુસરો છો તે પ્રક્રિયામાં અથવા કોઈપણ કેસમાં તમે લો છો તે નિર્ણયમાં કોઈ વ્યક્તિગત અથવા રાજકીય પૂર્વગ્રહોને હસ્તક્ષેપ કરવા દેવો જોઈએ નહીં. કાયદો તમારી પાસે નિષ્પક્ષ, તટસ્થ રહેવાની અને તમામ ઉમેદવારો સાથે સમાન વ્યવહાર કરવાની અપેક્ષા રાખે છે. તમારે પણ એવી રીતે વર્તવું જોઈએ કે જેથી તમામ સંબંધિતોને જણાશે કે તમે વર્તણૂકની આ ઉચ્ચ સંહિતાનું પાલન કરી રહ્યા છો. જો કોઈ ઉમેદવાર અથવા તેનો એજન્ટ મુશ્કેલ કે ઝઘડાળુ હોય તો પણ તમારે નમ્ર અને ધીરજવાન રહેવું જોઈએ, પરંતુ મક્કમ રહેવું જોઈએ. તમારી પાસે ઝડપી અને વ્યવસ્થિત રહેવાની અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે. પરંતુ તે જ સમયે તમારે મક્કમ રહેવું પડશે જેથી તમારું કાર્ય ઝડપી,

> વ્યવસ્થિત અને વ્યાવસાયિક રીતે પૂર્ણ થઈ શકે. ઉમેદવારી પત્રની માન્યતા કે અન્યથા નક્કી કરવામાં તમારે CEO અથવા કમિશનના ઓબ્ઝર્વર સહિત કોઈપણ વરિષ્ઠ અધિકારી પાસેથી કોઈ નિર્દેશ લેવો જોઈએ નહીં. તમારે માત્ર કાયદાની જોગવાઈઓ અને સમયાંતરે કમિશન દ્વારા આપવામાં આવેલા સૂચનોથી માર્ગદર્શિત થવું જોઈએ."

૨૬.૩ ઉપરોક્ત સૂચન વ્યાખ્યાચિત કરે છે કે, ઉમેદવારીઓની ચકાસણી કરતી વખતે, રિટર્નિંગ ઓફિસર ક્વાસી–જ્યુડિશિયલ સત્તાધિકારી તરીકે ફરજ બજાવે છે. એડમિનિસ્ટ્રેટિવ સત્તાધિકારી તરીકે ફરજો બજાવવા કરતાં તે ખૂબ જ ઉચ્ચ સ્થાને છે. એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ફરજ બજાવવામાં પણ, કોઈપણ અધિકારીને ભારતના સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયની અવગણના કરવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં. જ્યારે ક્વાસી–જ્યુડિશિયલ કાર્ય બજાવવાની વાત આવે છે, ત્યારે આવા ઇનકારને ગંભીરતાથી જોવાની જરૂર છે. પ્રહલાદદાસ ખંડેલવાલ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં ભારતના સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયની અવગણના કરવી, આ કેસની હકીકતોમાં, એટલી સરળ નથી જેટલી તે તેમની ક્વાસી–જ્યુડિશિંયલ ફરજના યોગ્ય પાલનમા રિટર્નિંગ ઓફિસરની નજરથી છટકી ગઈ હતી. વધુમાં, એવા પ્લીડિંગ અને રેકોર્ડ પરના પુરાવા છે, જે ઓછામાં ઓછા એ દિશામાં જોવા માટે છે કે, સુપ્રીમ કોર્ટના બંધનકર્તા નિર્ણય સામે પોતાની આંખો બંધ કરવાની રિટર્નિંગ ઓફિસરની કાર્યવાહી તેમની નજરથી છટકવા કરતાં વધુ, લક્ષ્ય સુધી પહોંચવાની અનુકૂળતા હતી, જે સામવાળા નં.૧ ને મદદ કરવા માટે અગાઉથી નક્કી કરાયેલ હોવાનો આક્ષેપ છે. આ સંબંધમાં, નીચેની વધુ હકીકતો નોંધવાની જરૂર છે.

૨૭.૧ અરજદાર સાક્ષી નં.–૨ તરીકે સાક્ષી બોક્સમાં આવ્યા હતા. તેમની જુબાની (આંક ૫૮) દરમિયાન, તેઓ પિટિશનમાં તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલા કથનો પર કાયમ રહ્યા હતા. પિટિશનનો ફકરા:૧૯ નીચે મુજબ વંચાય છે.

> "૧૯. અરજદાર રજૂઆત કરે છે કે રિટર્નિંગ ઓફિસરે સામવાળા નં.૧ ની ઉમેદવારી ખોટી રીતે સ્વીકારી છે. પ્રહલાદદાસ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા ઠરાવ્યા મુજબ મતવિસ્તારનું નામ જાહેર કરવામાં નિષ્ફળતા એ સબસ્ટેન્શિયલ ભૂલ છે અને તેથી, ઉમેદવારી રદ થવા પાત્ર હતી. કાયદાના સદર બંધનકર્તા પૂર્વઉદાહરણ છતાં, રિટર્નિંગ ઓફિસર માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલા સદર કાયદાનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ ગયા છે. <u>રિટર્નિંગ ઓફિસરે સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્રનો એવા ગ્રાઉન્ડ્સ પર સ્વીકાર કર્યો જે સામવાળા નં.૧ દ્વારા પણ પ્લીડ કરવામાં આવ્યા ન હતા.</u> સામવાળા નં.૧ એ પ્લીડ કર્યું કે, જોકે તેમણે મતવિસ્તારના નામનો ઉલ્લેખ કર્યો નથી જ્યાંથી સામવાળા નં.૧ ચૂંટણી લડવાની દરખાસ્ત કરે છે, સામવાળા નં.૧ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી અન્ય માહિતી કે સામવાળા અને દરખાસ્ત કરનાર બંને ૮૨ દ્વારકા રાજ્ય વિધાનસભા મતવિસ્તારમાં મતદારો છે, મતદારોની યાદી અને ઉમેદવારી ફોર્મ સાથેના સોગંદનામામાં પણ મતવિસ્તારનું નામ દર્શાવવામાં આવ્યું હતું અને, <u>તેથી, એવું સૂચવવા માટે પૂરતો નિર્દેશ હતો કે સામવાળા નં.૧ એ ૮૨ દ્વારકા મતવિસ્તારની ચૂંટણી લડવાની દરખાસ્ત કરી હતી. માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે સદર બચાવને સ્વીકાર્યો ન હતો જે હકીકતોના સમાન બંડલમાં લેવામાં આવ્યો હતો જે સામવાળા</u>

નં.૧ દ્વારા તેમની ગેરહાજરીમાં રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો. તેથી, રિટર્નિંગ ઓફિસરે શોર્ટ કટ લીધો અને નવો બચાવ શોધી કાઢ્યો જાણે કે રિટર્નિંગ ઓફિસરને પોતે જ સામવાળા નં.૨ નો બચાવ કરવાની ફરજ સોંપવામાં આવી હોય અને સામવાળા નં.૧ વતી બ્રીફ ધરાવતા હોય. રિટર્નિંગ ઓફિસરે તેમની સંતોષ નોંધી કે સામવાળા નં.૧ દ્વારા કરાયેલી ભૂલ અનવધાનપણે હતી. રિટર્નિંગ ઓફિસરે એ પણ નોંધ્યું કે ફોર્મના ફકરા–૧ માં સૂચવ્યા મુજબ સામવાળા નં.૧ અન્યથા અયોગ્ય નથી અને, તેથી, સામવાળા નં.૧ દ્વારા કરવામાં આવેલી અનવધાનપણે ભૂલ રદ કરવાની માંગ કરતી નથી અને, તેથી, અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાઓ રદ કરવામાં આવ્યા હતા. નમ્ર આદર સાથે, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ફિશિંગ ઈન્ક્વાયરી કરવી અને ઉમેદવારીના સ્વીકાર માટે પોતાના નવા સંશોધન દ્વારા કારણો શોધી કાઢવા તે રિટર્નિંગ ઓફિસરની ફરજ નથી. વર્તમાન અરજદાર દ્વારા નિર્દેશિત ભૂલ સબસ્ટેન્શિયલ હતી કે નહીં? તે રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા નક્કી કરવાનો એકમાત્ર મુદ્દો જરૂરી હતો. પ્રહલાદદાસ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાને ધ્યાનમાં રાખીને સમજાયા પછી રિટર્નિંગ ઓફિસરે બંધનકર્તા ચુકાદાને બાય–પાસ કરવાની નવી પદ્ધતિ શોધી કાઢી અને એવા તારણો નોંધ્યા જે કોઈનો કેસ ન હતા. તેથી, રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા નોંધાયેલ હુકમ ટકી શકે તેમ નથી."

૨૭.૨ ઉપરોક્ત અને આ ચુકાદાના અગાઉના ભાગમાં જે નોંધાયેલ છે તેની સંયુક્ત વિચારણા, પ્રાથમિક દ્રષ્ટિએ એક્ટની કલમ ૧૨૩ (૭) ને આકર્ષિત કરી શકે છે,

જોકે, પ્લીડ કરવામાં આવ્યું હોવા છતાં, મુદ્દાઓ ઘડતી વખતે અરજદાર વતી એવો આગ્રહ રાખવામાં આવ્યો ન હતો કે, રિટર્નિંગ ઓફિસરની મદદથી સામવાળા ન .૧ દ્વારા ભ્રષ્ટ આચરણ કરવામાં આવ્યું હોવા અંગેનો મુદ્દો ઘડવામાં આવે. તેથી આવો મુદ્દો ઘડવામાં આવ્યો ન હતો. જોકે ભ્રષ્ટ આચરણ અંગે વિચારણા કરવા માટે રેકોર્ડ પર સામગ્રી છે, તે અંગે કોઈ મુદ્દાના અભાવે તેમ કરવાનું ખુલ્લું રહેશે નહીં. વધુમાં, અશક્ય ન હોવા છતાં, ટ્રાયલના પાછળના તબક્કે આવો મુદ્દો ઘડવો સામવાળા નં.૧ માટે અન્યાયી બનશે, તે પણ જ્યારે અરજદાર વતી તેવો આગ્રહ રાખવામાં આવ્યો ન હતો. તે ખુલ્લું પણ રહેશે નહીં, કારણ કે સંબંધિત રિટર્નિંગ ઓફિસર, સાક્ષી તરીકે તપાસાયા હોવા છતાં, કાર્યવાહીના પક્ષકાર નથી, જે એક્ટની કલમ ૯૯ નો આદેશ છે. આ તમામ કારણોસર, આ કોર્ટે તે સંબંધમાં વિગતોમાં પ્રવેશ કર્યો નથી. જોકે, આનાથી સ્વતંત્ર, અગાઉ નોંધાયા મુજબ, એવું ઠરાવવા માટે રેકોર્ડ પર પૂરતી સામગ્રી છે કે સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે અરજદાર દ્વારા ફાઈલ કરાયેલા વાંધાને રદ કરવાની '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' ના રિટર્નિંગ ઓફિસરની કાર્યવાહી ગેરકાયદેસર હતી.

૨૮. આ તમામ કારણોસર, આ કોર્ટને જણાય છે કે, એ સાબિત થાય છે કે સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે અરજદાર દ્વારા ફાઈલ કરવામાં આવેલા વાંધાઓને રદ કરવાની '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' ના રિટર્નિંગ ઓફિસરની કાર્યવાહી ગેરકાયદેસર હતી અને તેથી મુદ્દા નં.૩ નો જવાબ હકારાત્મક આપવો જરૂરી છે અને આપવામાં આવે છે.

૨૯. મુદ્દા નં.૪ અંગે કોર્ટના તારણો

૨૯.૧ મુદ્દા નં.૪ નીચે મુજબ વંચાય છે.

> "૪. શું અરજદાર સાબિત કરે છે કે ૦૯/૧૨/૨૦૧૭ ના રોજ યોજાયેલી ગુજરાત રાજ્ય વિધાનસભાની ચૂંટણીઓ માટે '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' માંથી ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર (સામવાળા નં. ૧) ને સ્પર્શે છે ત્યાં સુધી, ચૂંટણીનું પરિણામ સામવાળા નં. ૧ ના ઉમેદવારી પત્રના અયોગ્ય સ્વીકારથી ભૌતિક રીતે અસરગ્રસ્ત થયું છે?"

૨૯.૨ આ મુદ્દાનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, શરૂઆતમાં એ નોંધવાની જરૂર છે કે, સામવાળા નં.૧ નું ઉમેદવારી પત્ર ગેરકાયદેસર રીતે સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું અને તે રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા રદ થવું જોઈતું હતું તેવું ઠરાવ્યા પછી પણ, તે પોતે જ લોકપ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ ની કલમ ૧૦૦(૧)(ડી)(i) હેઠળ ૮૨–દ્વારકા વિધાનસભા મતવિસ્તારમાંથી સામવાળા નં.૧ ની ચૂંટણીને શૂન્ય ઘોષિત કરવા માટે પૂરતું ગ્રાઉન્ડ નથી. તેમ કરવા માટે, એક્ટની કલમ ૧૦૦(૧)(ડી) હેઠળની વધારાની જરૂરિયાત એ છે કે, સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્રના અયોગ્ય સ્વીકારે આખરી પરિણામને ભૌતિક રીતે કેવી રીતે અસર કરી છે તે પણ સાબિત કરવું જરૂરી છે.

૨૯.૩ કયા સંજોગોમાં ઉપરોક્ત જણાવેલ વધારાની જરૂરિયાત (એક્ટની કલમ ૧૦૦(૧)(ડી) દ્વારા) પૂર્ણ થયેલી ગણી શકાય તે સમજવા માટે, આ મુદ્દાને આ રીતે જોઈ શકાય છે. અમુક ચોક્કસ ઉમેદવારના ઉમેદવારી પત્રના અયોગ્ય સ્વીકારના કિસ્સામાં, જો સદર ઉમેદવાર આખરે ચૂંટણીમાં હારી જાય છે, તો એવી

તપાસ કરવી જરૂરી બની શકે છે કે – જો સદર ઉમેદવાર સ્પર્ધામાં ન હોત, તો સદર ચૂંટણીનું આખરી પરિણામ શું આવ્યું હોત. એક કેસ લો, જ્યાં ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર પછીના ઉમેદવાર કરતાં ૫,૦૦૦ થી વધુ મતોની સરસાઈથી જીતે છે. સદર ચૂંટણીમાં, જે ઉમેદવારનું ઉમેદવારી પત્ર રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા ગેરકાયદેસર રીતે સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું તેને ૪૦૦ મત મળે છે. આ સંજોગોમાં, એવું કહી શકાય નહીં કે, જો સદર અયોગ્ય ઉમેદવારી સ્વીકારવામાં ન આવી હોત, તો ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર કોઈ અન્ય હોત. આવા કેસોમાં, કોર્ટ એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચે કે, અમુક ચોક્કસ ઉમેદવારનું ઉમેદવારી પત્ર ગેરકાયદેસર રીતે સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું, તો પણ તે પોતે જ એક્ટની કલમ ૧૦૦(૧)(ડી)(i) હેઠળ ચૂંટણીને રદ કરવા માટેનું ગ્રાઉન્ડ ન હોઈ શકે, કારણ કે વધારાની જરૂરિયાત સંતોષાયેલી ગણી શકાય નહીં કે, ઉમેદવારી પત્રના સદર અયોગ્ય સ્વીકારે ચૂંટણીના પરિણામને ભૌતિક રીતે અસર કરી છે, જ્યાં સુધી તે ચૂંટાયેલા ઉમેદવારને સ્પર્શે છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, એ વધારામાં સાબિત કરવાની જરૂર છે કે, જો તે ઉમેદવારી સ્વીકારવામાં ન આવી હોત, તો ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર કોઈ અન્ય હોત. આના પરિણામ સ્વરૂપે, એ કથન એટલું જ સાચું હશે કે, જો પ્રશ્નસ્થ ઉમેદવારી ચૂંટાયેલા ઉમેદવારની પોતાની જ હોય, તો તે વધુ સાબિત કરવાની જરૂર નથી કે, જો તેમની ઉમેદવારી સ્વીકારવામાં ન આવી હોત, તો ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર કોઈ અન્ય હોત. વર્તમાન કેસમાં, તે સામવાળા નં.૧ નું ઉમેદવારી પત્ર છે, જેઓ ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર છે, જેને સબસ્ટેન્શિયલ રીતે ક્ષતિગ્રસ્ત ઠરાવવામાં આવ્યું છે અને જેનો સ્વીકાર ગેરકાયદેસર ઠરાવવામાં આવ્યો છે. આ સંજોગોમાં, એવા નિષ્કર્ષમાંથી કોઈ છટકો હોઈ શકે નહીં કે, જો સામવાળા નં.૧ નું ઉમેદવારી પત્ર સ્વીકારવામાં ન આવ્યું હોત, તો ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર કોઈ પણ હોઈ શક્યા હોત, પરંતુ સામવાળા નં.૧ તો ચોક્કસપણે નહીં.

૨૯.૪ ઉપરોક્ત કારણોસર, મુદ્દા નં.૪ નો જવાબ હકારાત્મક આપવો જરૂરી છે અને આપવામાં આવે છે.

૨૯.૫ ઉપરોક્ત નોંધાયા મુજબ, મુદ્દા નં.૪ અંગે આ કોર્ટના તારણો, માદિરાજૂ વેંકટ રમણ રાજૂ (ઉપરોક્ત) અને રાજેન્દ્રકુમાર મેશરામ (ઉપરોક્ત) ના કેસોમાં ભારતના સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયો દ્વારા પણ પુષ્ટિ પામે છે.

૨૯.૬ ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, મુદ્દા નં.૪ નો જવાબ હકારાત્મક આપવામાં આવે છે.

<u>૩૦. મુદ્દા નં.૫ અંગે કોર્ટના તારણો</u>

૩૦.૧ મુદ્દા નં.૫ નીચે મુજબ વંચાય છે.

> "૫. શું અરજદાર સાબિત કરે છે કે ૦૯/૧૨/૨૦૧૭ ના રોજ યોજાયેલી ગુજરાત રાજ્ય વિધાનસભાની ચૂંટણીઓ માટે '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' માંથી ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર (સામવાળા નં. ૧) ની ચૂંટણી લોકપ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ ની કલમ ૧૦૦(૧)(ડી)(i) હેઠળ શૂન્ય ઘોષિત કરવી જરૂરી છે?"

૩૦.૨ આ મુદ્દાનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, ઉપર નોંધાયા મુજબ મુદ્દા નં.૧ થી ૪ ના કારણો, તારણો અને આખરી જવાબોના પરિણામ સ્વરૂપે, આ મુદ્દાનો (મુદ્દા નં.૫) જવાબ હકારાત્મક આપવો જરૂરી છે. એ નોંધવામાં આવે છે કે, કારણ કે એવું પહેલેથી જ ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે :–

(i) એ સાબિત થાય છે કે સામવાળા નં.૧ ના દરખાસ્ત કરનાર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા ઉમેદવારી ફોર્મના ભાગ ૧ ની પ્રથમ લીટીમાં, 'મતવિસ્તારનું નામ' દર્શાવવામાં ન આવવું, તે લોકપ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ ના જોગવાઈઓ હેઠળ વિચારાયા મુજબ 'સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની ક્ષતિ' છે, (મુદ્દા નં.૧ દ્વારા), અને

(ii) એ પણ સાબિત થાય છે કે સામવાળા નં.૧ નું ઉમેદવારી પત્ર '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' ના રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા રદ કરવું જરૂરી હતું, (મુદ્દા નં.૨ દ્વારા), અને

(iii) એ પણ સાબિત થાય છે કે સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે અરજદાર દ્વારા ફાઈલ કરવામાં આવેલા વાંધાઓને રદ કરવાની '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' ના રિટર્નિંગ ઓફિસરની કાર્યવાહી ગેરકાયદેસર હતી, (મુદ્દા નં.૩ દ્વારા), અને

(iv) એ પણ સાબિત થાય છે કે ૦૯/૧૨/૨૦૧૭ ના રોજ યોજાયેલી ગુજરાત રાજ્ય વિધાનસભાની ચૂંટણીઓ માટે '૮૨–દ્વારકા

મતવિસ્તાર' માંથી ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર (સામવાળા નં. ૧) ને સ્પર્શે છે ત્યાં સુધી, ચૂંટણીનું પરિણામ સામવાળા નં. ૧ ના ઉમેદવારી પત્રના અયોગ્ય સ્વીકારથી ભૌતિક રીતે અસરગ્રસ્ત થયું છે, (મુદ્દા નં.૪ દ્વારા),

તેના પરિણામ સ્વરૂપે, ૦૯/૧૨/૨૦૧૭ ના રોજ યોજાયેલી ગુજરાત રાજ્ય વિધાનસભાની ચૂંટણીઓ માટે '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' માંથી ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર (સામવાળા નં. ૧) ની ચૂંટણી લોકપ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ ની કલમ ૧૦૦(૧)(ડી)(i) હેઠળ શૂન્ય ઘોષિત કરવી જરૂરી છે.

૩૦.૩ તેથી મુદ્દા નં.૫ નો જવાબ હકારાત્મક આપવો જરૂરી છે અને આપવામાં આવે છે.

૩૧. મુદ્દા નં.૬ અંગે કોર્ટના તારણો

૩૧.૧ સદર મુદ્દો નીચે મુજબ વંચાય છે.

"૬. શું અરજદાર સાબિત કરે છે કે તેઓ ૦૯/૧૨/૨૦૧૭ ના રોજ યોજાયેલી ગુજરાત રાજ્ય વિધાનસભાની ચૂંટણીઓ માટે '૮૨–દ્વારકા

મતવિસ્તાર' માંથી વિધિવત ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર તરીકે જાહેર થવા માટે હકદાર છે?"

૩૧.૨ મુદ્દા નં.૬ નો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, જોકે એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે સામવાળા નં.૧ નું ઉમેદવારી પત્ર ગેરકાયદેસર રીતે સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું અને વધુમાં સામવાળા નં.૧ ની ચૂંટણી શૂન્ય ઘોષિત કરવી જરૂરી છે, તે પોતે જ એવું કોઈ કારણ/ગ્રાઉન્ડ નથી કે મુદ્દા નં.૬ નો જવાબ પણ હકારાત્મક આપવો પડે. ઉમેદવારી પત્ર રજૂ કરવાની છેલ્લી તારીખે સ્પર્ધામાં માત્ર બે જ ઉમેદવારો હોત, એટલે કે અરજદાર અને સામવાળા નં.૧, તો પરિસ્થિતિ અલગ હોઈ શકતી હતી. જો અરજદાર અને સામવાળા નં.૧ માત્ર બે જ ઉમેદવારો હોત, અને સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે અરજદારનો વાંધો રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યો હોત, તો તેના પરિણામ સ્વરૂપે, સામવાળા નં.૧ નું ઉમેદવારી પત્ર ક્ષતિગ્રસ્ત હોવાને કારણે રદ થયું હોત. તેના વધુ પરિણામ સ્વરૂપે અરજદાર સ્પર્ધામાં બાકી રહેલા એકમાત્ર ઉમેદવાર હોત, જેના કારણે અરજદાર બિનહરીફ ચૂંટાયાનું પરિણામ જાહેર થયું હોત. આ કેસમાં તેવી હકીકત નથી. તેથી આ મુદ્દાનો જવાબ હકારાત્મક આપી શકાય નહીં.

૩૨. બાબતનું વધુ એક પરિમાણ છે. એ રેકોર્ડની બાબત છે કે, અરજદારે ૬૭૬૯૨ મત મેળવ્યા હતા. સામવાળા નં.૧ એ ૭૩૪૩૧ મત મેળવ્યા હતા. આ આંકડા આખરી પરિણામ શીટ ફોર્મ–૨૦ માં દર્શાવેલ છે. સદર દસ્તાવેજ આંક ૫૪ પર રેકોર્ડ પર છે. ઉપરોક્ત આંકડા દર્શાવશે કે લોકોની ઈચ્છા કાં તો સામવાળા નં.૧ ની સાથે હતી અથવા તો તે પક્ષ સાથે હતી, જેણે તેમને ઉમેદવાર તરીકે ઉભા રાખ્યા હતા.

બંનેમાંથી કોઈ પણ સંજોગોમાં, પ્રશ્નસ્થ ચૂંટણીમાં, અરજદારને ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર તરીકે જાહેર કરવા તે લોકોની ઈચ્છા વિરુદ્ધ હશે.

૩૩. અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટે મૈરેમ્બમ પૃથ્વીરાજ (ઉપરોક્ત) અને મોહિન્દર સિંહ ગિલ (ઉપરોક્ત) ના કેસોમાં ભારતના સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયો પર આધાર રાખીને એવી રજૂઆત કરી છે કે, કાયદાની નજરમાં સામવાળા નં.૧ નું ઉમેદવારી પત્ર રદબાતલ હોવાથી, તેમણે મેળવેલા મતોને રદબાતલ ગણવા જોઈએ અને અરજદારે સ્પર્ધામાં બાકી રહેલા ઉમેદવારોમાંથી સૌથી વધુ મત મેળવ્યા હોવાથી, તેમને ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર તરીકે જાહેર કરવા જોઈતા હતા. અરજદારની આ રજૂઆત ઉપર નોંધાયેલી હકીકત અને કારણોસર સ્વીકારી શકાય નહીં. ઉપર નોંધાયેલી હકીકતોમાં, અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા ટાંકવામાં આવેલા નિર્ણયો અરજદારના કેસને આગળ લઈ જશે નહીં.

<u>૩૪. ઉપરોક્ત કારણોસર, મુદ્દા નં.૬ નો જવાબ નકારાત્મક આપવો જરૂરી છે અને આપવામાં આવે છે.</u>

<u>૩૫. મુદ્દા નં.૭ અંગે કોર્ટના તારણો</u>

૩૫.૧ સદર મુદ્દો નીચે મુજબ વંચાય છે.

"૭. શો આખરી હુકમ કરવો?"

૩૫.૨ ઉપર નોંધાયા મુજબ મુદ્દા નં. ૧ થી ૬ અંગેના તારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, મુદ્દા નં.૭ નો જવાબ નીચેના હુકમના સંદર્ભમાં આપવામાં આવે છે.

<u>આખરી હુકમ</u>

૩૬.૧ આ ઈલેક્શન પિટિશન અંશતઃ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

૩૬.૨ એવું ઠરાવવામાં આવે છે અને ઘોષિત કરવામાં આવે છે કે, સામવાળા નં.૧ નું ઉમેદવારી પત્ર ક્ષતિગ્રસ્ત હતું અને સદર ક્ષતિ લોકપ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ ના જોગવાઈઓ હેઠળ વિચારાયા મુજબ 'સબસ્ટેન્શિયલ સ્વરૂપની ક્ષતિ' હતી, અને સામવાળા નં.૧ નું સદર ઉમેદવારી પત્ર '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' ના રિટર્નિંગ ઓફિસર દ્વારા રદ કરવું જરૂરી હતું અને, સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્ર સામે અરજદાર દ્વારા ફાઈલ કરવામાં આવેલા વાંધાઓને રદ કરવાની અને સામવાળા નં.૧ ના સદર ઉમેદવારી પત્રનો સ્વીકાર કરવાની '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' ના રિટર્નિંગ ઓફિસરની કાર્યવાહી ગેરકાયદેસર હતી.

૩૬.૩ એવું પણ ઠરાવવામાં આવે છે અને ઘોષિત કરવામાં આવે છે કે ૦૯/૧૨/૨૦૧૭ ના રોજ યોજાયેલી ગુજરાત વિધાનસભાની ચૂંટણીઓ માટે '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' માંથી ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર (સામવાળા નં.૧) ને સ્પર્શે છે ત્યાં સુધી, ચૂંટણીનું પરિણામ સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્રના અયોગ્ય સ્વીકારથી ભૌતિક રીતે અસરગ્રસ્ત થયું છે.

૩૬.૪ ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, ૦૯/૧૨/૨૦૧૭ ના રોજ યોજાયેલી ગુજરાત વિધાનસભાની ચૂંટણી માટે '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' માંથી ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર (સામવાળા નં. ૧) ની ચૂંટણીને લોકપ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ ની કલમ ૧૦૦(૧)(ડી)(i) હેઠળ શૂન્ય ઘોષિત કરવામાં આવે છે.

૩૬.૫ આ પિટિશનને ઉપરોક્ત હદ સુધી મંજૂર કરવામાં આવે છે.

૩૭. અરજદારની એવી વિનંતી કે તેઓ અરજદારને, સામવાળા નં.૧ ના સ્થાને, ૦૯/૧૨/૨૦૧૭ ના રોજ યોજાયેલી ગુજરાત વિધાનસભાની ચૂંટણી માટે '૮૨–દ્વારકા મતવિસ્તાર' માંથી વિધિવત ચૂંટાયેલા ઉમેદવાર તરીકે જાહેર કરવામાં આવે, તે રદ કરવામાં આવે છે. આ પિટિશન આ હદ સુધી ફગાવી દેવામાં આવે છે.

૩૮. રજિસ્ટ્રી આ હુકમની જાણ નીચેનાને કરશે:–

(i) ભારતના ચૂંટણી પંચ, અને

(ii) ગુજરાત વિધાનસભાના અધ્યક્ષશ્રી,

લોકપ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ ની કલમ ૧૦૩ હેઠળ જરૂરિયાત મુજબ. આ કામગીરી રજિસ્ટ્રી દ્વારા ગુજરાત હાઇકોર્ટ રૂલ્સ, ૧૯૯૩ ના નિયમ ૩૦૫ હેઠળ નિયત સમયમર્યાદામાં કરવામાં આવશે.

સહી/–

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી પરેશ ઉપાધ્યાય)

૩૯. આ ચુકાદા અને હુકમની જાહેરાત પછી, સામવાળા નં.૧ ના વિદ્વાન એડવોકેટે એવી વિનંતી કરી છે કે આ ચુકાદા અને હુકમ પર કેટલાક સમય માટે સ્ટે આપવામાં આવે. એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને આ વિનંતી રદ કરવામાં આવે છે કે, સામવાળા નં.૧ ના ઉમેદવારી પત્રનો સ્વીકાર પોતે જ ગેરકાયદેસર હતો અને ભારતના સુપ્રીમ કોર્ટના બંધનકર્તા ચુકાદા વિરુદ્ધ હતો (ઉપર નોંધાયા મુજબ). સદર ગેરકાયદેસરતાને વધુ આગળ ચાલુ રાખવા દેવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં.

સહી/-

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી પરેશ ઉપાધ્યાય)

વિષય: ૮૨-દ્વારકા મતવિસ્તારની ગુજરાત વિધાનસભા ચૂંટણી ૨૦૧૭ માટે રજૂ કરાયેલા ઉમેદવારી પત્રની અયોગ્ય સ્વીકૃતિ અને લોકપ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, ૧૯૫૧ ની કલમ ૧૦૦(૧)(ડી)(i) હેઠળ ચૂંટાયેલા ઉમેદવારની ચૂંટણી શૂન્ય ઘોષિત કરવા અંગેની ઇલેક્શન પિટિશનનો ચુકાદો.

This judgment has been translated using AI Tool .

==

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for

any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.